

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike — inserati do 60 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 250, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petih vrst Din 4.— Popusti po dogovoru, inserati davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za uvozništvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Cankarjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

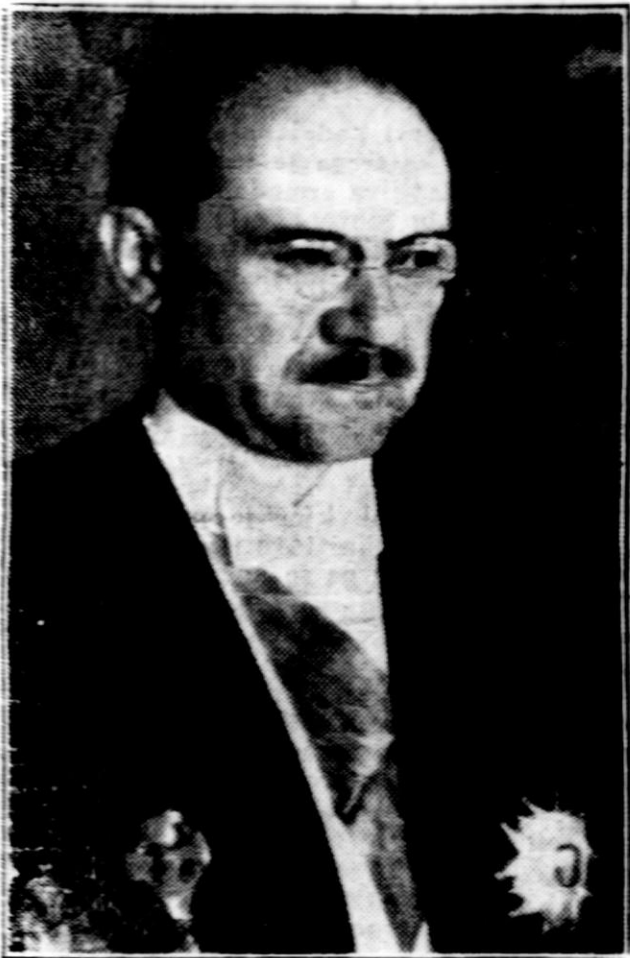
Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Odgovor dr. Hodže kancelarju Hitlerju:

„Tisoč let smo se borili za svojo neodvisnost in se tudi danes nikogar ne bojimo!“

Ob viharjem odobravanju je dr. Hodža naglasil, da so meje Češkoslovaške za vsakogar nedotakljive ter jih bo branil ves češkoslovaški narod do zadnjega moža — češkoslovaška odklanja vsako vmešavanje v svoje notranje zadeve

PRAGA, 5. marca. br. Na včerajšnjih sejah poslanske zbornice in senata je imel ministrski predsednik dr. Milan Hodža velik govor o mednarodnem položaju. V svojem govoru se je zlasti dotaknil odnošajev Češkoslovaške do Nemčije v zvezi z nedavnim govorom nemškega kancelarja Hitlerja. Seji obeh zbornic narodnega predstavništva sta se pretvorili v ogromno manifestacijo sloge in odločnosti češkoslovaškega naroda.

Predsednik čsl. vlade
dr. Milan Hodža

V svojem govoru je ministrski predsednik Hodža najprej podčrtal miroljubnost Češkoslovaške in njeno zvestobo do mednarodnih paktov. Prehajajoč na Hitlerjeve izjave je nadaljeval:

Češkoslovaška republika spada med one države, v katerih tvorijo razne narodnosti zelo velike skupine, tako da tudi mirovna konferenca ni mogla drugače, kakor da ta že več stoletij obstoječi položaj tudi po svetovni vojni potrdi. Zaradi tega je samo ob sebi razumljivo, če v polni zavesti dalekosežnosti te izjave naglasim, da so naše državne meje absolutno nedotakljive. Kancelar Hitler ni izval dvoma o tem, ko je izjavil, da v Evropi ni mnogo državnih mej, ki bi mogle vse zadovoljiti.

V svojih nadaljnjih izjavah je dr. Hodža opozoril tudi na izjavo kancelarja Hitlerja, da smatra Nemčija za svojo dolžnost, da zaščiti tudi one Nemce v drugih državah, ki si z lastno močjo ne morejo zagotoviti pravic splošne človečanske politične in svetovne narodne svobode. Po naši sodbi se ta izjava kancelarja Hitlerja ne more nanašati na CSR, ker se o nemških državljanih naše republike ne more reči, da bi si z lastno močjo ne mogli zagotoviti teh pravic, ker se Češkoslovaška v razumnem sodelovanju z državljani vseh narodnosti sama briga za to. Sprito izjavo Hitlerja o 10 milijonih Nemcev izven nemških državnih mej pa bi se lahko pojavilo naziranje, da je Hitler pri tem mislil tudi na zaščito Nemcev v češkoslovaški republiki. V takem smislu formulirane stališče bi pomenilo poseganje v notranje zadeve naše države. Prva predpostavka za ureditev mednarodnih odnošajev je popolna jasnost, absolutna nedvoumnost in storil bi slabo uslugi nadaljnjemu razvoju položaja v srednji Evropi in še posebej odnošajem med češkoslovaško in Nemčijo, če ne bi popolnoma jasno povedal, da CSR in njeno prebivalstvo nikdar in pod nobenim pogojem ne bosta dopustila takega vmešavanja v notranjepolitične zadeve republike.

Če naj izjava nemškega kancelarja Hitlerja predstavlja poskus takega vmešavanja v naše zadeve, ki je z načelom suverenosti absolutno nezdružljivo, bi morala čsl. vlada to odkrito obžalovati, ker bi bil to po zopetnem izvojevanju naše državne samostojnosti prvi poskus takega značaja in to baš v času, ko so v razvoju resne konstruktivne priprave za odstranitev sedanjih nesporazumov na temelju korektnega sodelovanja in načela absolutnega nevmešavanja. Zato predstavlja vsaka dvoumnost in nejasnost v teh vprašanih veliko nevarnost za mir. Po lastnih besedah

demškega kancelarja Hitlerja je baš srednja Evropa ona točka, kjer je poravnava nesporazumov in pomirjenja vrhovni interes miru Češkoslovaška zaradi tega ne pušča nikogar v dvomu o tem, da bo njeno prebivalstvo vse atribute svoje samostojnosti branilo z vsemi razpoložljivimi silami. Čeravno bi bil naš narod razcepjen po tem, kar se danes naziva borba za ideologije, je ves naš narod do skrajnosti složen v tem, da je ta država njegova edina domovina. Za njeno državno suverenost, za osebno, nacionalno in moralno svobodo, bo vsak izmed nas brez oklevanja doprinesel tudi največje žrtve. Išcemo mir. Današnji položaj pa nas sili povedati, da se bo češkoslovaška republika, če jo bo usoda postavila pred potrebo obrambe, branila do zadnje posledice, oprta na svojo tehnično in moralno zrelost. Mi smo v tem pogledu dolžni dati popolno jasnost ne samo vseh naši državi, marveč vsej Evropi. To je potrebno za dobro voljo, lojalnost in mir.

Domovina nemškega prebivalstva naše države je v češkoslovaški republiki in je zaradi tega naloga te in izključno te države od prvega dne njene obnove, da svoje odnose do tega prebivalstva uredi tako, da bo to prebivalstvo samo spoznalo večno resnico, da je njegova večna domovina Češkoslovaška!

Iz lastne volje in na podlagi svoje suverenosti smo z ustavnim zakonom ustvarili

red, ki odgovarja vsem obveznostim, ki smo jih prevzeli z manjšinskimi pogodbami.

Sedanji položaj v Evropi zahteva vestnost in dobro premišljeno akcijo, če hočemo priti do cilja. Zopet moram navesti besede nemškega kancelarja Hitlerja, ki je izjavil, da je dokazano, da se z dobro voljo lahko najde pot do sporazuma in pomirjenja. S tem naziranjem nemškega kancelarja se popolnoma strinjamo. Ta naš pristanek ni samo formalen, nego smo ga dokazali s celo vrsto pobud in ukrepov češkoslovaške vlade. Evropa pričakuje upravičeno od državnih sredstev Evrope, ki znajo delati zgodovino, da bodo delali zgodovino pred vsem z ureditvijo mednarodnih problemov, zlasti pa z ureditvijo nemško-češkoslovaškega problema pod vidikom evropskega sodelovanja.

Ponovno morjmo jasno povedati, da je med Češkoslovaško in Nemčijo več over psihološkega, kakor pa političnega značaja. Naš narod čuti nacionalno in zato spoštuje tudi nacionalno čustvo vsakega drugega naroda. Zato je tudi potrebno, da tudi nemški narod pokaže razumevanje za vse to, kar navdaja dušo prebivalstva češkoslovaške republike po dolgih stoletjih tujega režima. V mednarodnih odnošajih je treba očistiti oči vsega, kar lahko škoduje zaupanju med narodi. To je delo, ki ga pričakuje od nas duh novega časa. Če se pokaže dobra volja na obeh straneh,

potem je treba začeti odstranjevati psihološke ovire. Češkoslovaška je država, katere prebivalstvo se nikoli ni umikalo velikim pobudam, ki bi mogle dovesti do tega, kar je označil nemški kancelar Hitler za pomirjenje. Sporazum bo gotovo prinesel vsem več koristi kakor pa kriza in konflikti. Zaradi tega tem bolj odločno odklanjamo vsak poizkus vmešavanja v suverenost naše države, pozdravljamo pa vsako sodelovanje po načelih enakopravnosti in nevmešavanja. V skupni, pred 20 leti ustvarjeni državi, nikdar ne bomo izdali naših stremeljenj, ki smo jih gojili stoletja. Po kolektivni volji vsega našega prebivalstva smo danes tako močni, kot še doslej nikdar v zgodovini. Naša država ne nudi samo upanja za gospodoljive vseh kulturnih, socialnih in gospodarskih potreb, nego jamči tudi v polni meri za vse človečanske in državljanske svobode, ki jih lahko da svojim državljanom moderna država. V tej zavesti je naš mir, naša varnost in naša čvrsta odločnost, da ohranimo in branimo dedščino naših kraljev, mir med narodi ter da ostanemo varuhi in zaščitniki prave kulture v srednji Evropi. Vztrajali in branili smo se tisoč let in se nismo bali ter se ne bojimo tudi danes, prepričani, da smo po srcu in duši vsi Češkoslovaki narod, ki se zaveda potrebe sodelovanja. Hočemo sodelovati z vsemi, ki hočejo mir in pomirjenje, odklanjamo pa vsako nasilno vmešavanje.

Nova zarota proti Stalinu?

Oficirji kremelske straže so ga nameravali umoriti in proglasiti vojaško diktaturo

VARSAVA, 5. marca. br. V Moskvi so sinoči odkrili novo zaroto proti Stalinu. Pozno zvečer so agenti GPU aretirali tri oficirje kremelske straže. V oklopnih avtomobilih so jih odpeljali v Ljubljano, kjer so jih vso noč zasliševali. GPU je izdala službeno poročilo, ki pravi, da gre za novo zaroto proti Stalinu. Omenjeni trije oficirji, čijih imena pa zaenkrat še niso objavili, so baje nameravali ponoči, ko bi nastopili službo, vdreti v Stalinovo spalnico in tam umoriti sovjetskega diktatorja, nato pa proglasiti vojaško diktaturo. V zaroto je zapletenih veliko število oficirjev. V zvezi s tem so bile tudi v drugih garnizijah izvršene številne aretacije.

Stalin znorel?

STOCKHOLM, 5. marca. »Aftenbladet« poroča iz Moskve, da je Stalin dobil živčni

zlom. Vedno bolj kaže znake blaznosti. Že tri dni je pod stalnim nadzorom zdravnikov. K njemu pušajo le njegove najžejše prijatelje. Ker se boje atentatov, so telesno stražo Stalina podvojili. Kremelj je za naravnost odklonil od vojaštva. V Kremelju nima nihče dostopa brez posebne pozivnice.

Žena Krestinskega aretirana

LONDON, 5. marca. g. »Daily Express« javlja iz Moskve, da je GPU aretirala ženo bivšega ruskega poslanika v Berlinu, Krestinskega, ker je osumljena, da je skušala v otroški bolnici umoriti 12-letnega Stalinovega sina. Krestinska je bila prepeljana v ječo Ljubljano.

Mussolinijeva ponudba bivšemu abesinskemu cesarju Hailu Selasiju

Postaviti ga namerava za vazalnega kneza v Abesiniji

LONDON, 5. marca. Posebni poročevalci »Daily Herald« javlja, da namerava Mussolini pozvati bivšega abesinskega cesarja, naj podpiše formalno izjavo, v kateri odstopa Abesinijo Italiji. Zato bi ga Mussolini postavil na čelo večjega abesinskega ozemlja, s čimer bi pod poveljstvom italijanskega pod-

kralja. Njegov položaj bi bil enak položaju indijskih knezov. Oficielnega koraka pri Hailu Selasiju v tej zadevi sicer še ni bilo, vendar pa ga pričakujejo vsak čas. V zvezi s tem je baje tudi obisk bivšega abesinskega cesarja pri zunanjem ministru Halifaxu.

Nova zaupnica Chautempsu

Senat in zbornica sta končno sprejela glavne zakone novega delovnega statuta

PARIZ, 5. marca. Včeraj je bil dosežen sporazum med poslansko zbornico in senatom o prvem delu novega delovnega statuta, ki ureja določbe o razsodiščih v mednarodnih sporih ter o spremembah medz. S 191 glasovi proti 71 se je senat dopolnil odločil, da sprejme besedilo novega delovnega statuta, kakršen mu je bil poslan po nočni seji poslanske zbornice. Vzrok za odstranitev nesoglasij med obeh zbornicama par-

lamentu je bil predvsem ta, kar je predsednik Chautemps na nočni seji poslanske zbornice, kakor tudi na dopoldanski seji senata postavil vprašanje zaupnice. S sejem prvega dela delovnega statuta je bil olajšan s tem, da je zbornica v pretekli noči sklenila sprejeti od senata izdelano besedilo o uporabi razsodiščnega postopanja v poljedelstvu.

Atentat na palestinskega komisarja

JERUZALEM, 5. marca. Na novega palestinskega vrhovnega komisarja siru Harolda Mac Michaela je bil včeraj zgodaj zjutraj poskušan atentat na progi Haifa-Jeruzalem. Vrhovni komisar je prišel v Haifa iz Egipta in je hotel nadaljevati svojo pot v Jeruzalem, k sreči pa so pazniki opazili na progi bombo in več razme-

tanih železniških pragov. Šele, ko so bile vse te nevarnosti odstranjene in je bila povečana tudi varnostna služba, je komisar nadaljeval svojo pot v Jeruzalem.

Darujte za »Zvončkov« shlad

Gospodarski svet Male antante

BEOGRAD, 5. marca. AA. Prihodnje zasedanje gospodarskega sveta Male antante bo v Bukarešti 9. t. m. Na dnevnem redu bo letošnji načrt za trgovinsko izmenjavo med državami Male antante, zneženje železniške tarife in broderskega pravilnika ter sodelovanje na socialnem, političnem, letalskem in drugem področju. Naše odposlanstvo bo vodil načelnik zunanjega ministrstva dr. Svetislav Pređić, člani pa bodo pomočnik glavnega ravnatelja državnih železnic Josip Cugmas, načelnik finančnega ministrstva Jovo Radulović, načelnik ministrstva za trgovino in industrijo dr. Sava Obradović in svetnik zunanjega ministrstva dr. Nikodije Jovanović z raznimi veščaki.

Letalski napadi na Palmo in Valencijo

BURGOS, 5. marca. Včeraj popoldne je pet republikanskih letal bombardiralo okolico Palme na Mallorci. Bombe so padle tudi v nevtralni pas, kjer so angleške vojne ladje. Letala so se umaknila, ko so začeli streljati nanje iz ladijskih protiletalskih topov. Zrtev ni bilo, škoda je majhna.

Valencia, 4. marca. g. Več Francovih letal je danes napadlo predmestje Valencije ter odrglo okoli sto bomb. Mnogo ljudi je bilo ubitih, gmotna škoda pa je zelo velika. Protiletalski oddelki so preprečili prihod sovražnih letal nad središče mesta.

Na Poljskem bodo tudi ženske služile v vojski

VARSAVA, 5. marca. AA. Na včerajšnji seji parlamenta so v navzočnosti predsednika vlade in vseh ministrov sprejeli več zakonov in tako tudi zakon o razširitvi obvezne vojne službe na vse državljane ob času vojne. Zakon predvideva tudi pomorno vojno službo za žene. Poročevalci je izjavili, da je ta zakonski načrt predložen na zahtevo samih žen. Vendar bodo žene pristopale v vojno službo prostovoljno. Starostna doba za žene, ki pridejo v poštev za vojaško službo je določena od 19 do 45 let. Vlada ima pravico, da žene, ki so obiskovale višje vojaške tečaje pokliče na vojaške vaje tudi v mirnem času.

Kaj je z Niemöllerjem

BERLIN, 5. marca. b. O usodi takoj po procesu ponovno aretirane pastora Niemöllerja, katerega aretacija se uradno potrjuje, ni mogoče izvesti nič določnega, vendar se ne zdi utemeljena domneva, da bi ga bila policija internirala v kakem koncentracijskem taborišču. Tudi se ne ve, koliko časa naj bi trajal sedanj »varnostni zapor«, ker se aretacija uradno ne temeljuje. V cerkvenih krogih s tega mislijo, da se položaj pastora Niemöllerja v doglednem času ne bo bistveno spremenil. Ostal bo verjetno še nadalje pod neposrednim nadzorom oblasti.

Politični obzorik

Kmetška mladina v kroju

Naši katoliški politiki so osnovali svojo časno za kmete posebno organizacijo »Kmečko zvezo«, ki ji stoji na čelu Janez Brodar. V zadnjem času je »Kmečka zveza« jela izdajati tudi svoje glasilo, ki mu je dala ime »Orače«. Da bi pritegnila nase tudi kmetško mladino, ki se v novejši dobi nevarno odteguje katoliškemu pokretu, so ustanovili v okviru svoje kmetijske organizacije posebne mladinske odseke. Te odseke nameravajo sedaj, kakor javlja »Orače«, še — uniformirati, ker menijo, da bo kraj mladino bolj privezal na organizacijo. O tej nameri razpravlja krajska »Sobota« v svoji zadnji številki in pravi: »Zdi se nam, da je mladinska »Kmečka zveza« na napačni poti, ker išče rešitve perečih vprašanj kmetške mladine na tak zunanji način. Mladina bi tako postala samo privesek kake politični struji, kateri naj bi pri cirkuških prireditvah služila s svojimi cirkuškimi uniformami. V kmetško mladino bi se zanesel duh neresne površnosti, ki pa bi imel to resno posledico, da bi se oko kmetške mladine obrnilo proč od tistih vprašanj, ki jih je zares treba rešiti, in da bi kmetška mladina postala ubogljivo orodje v rokah brezvestnih politikov, ki bi jo žrtvovali na »oltarju domovine« v zunanje političnih pustolovčinah ali pa bi jo uporabili za ohranjenje »reda in mira« doma, ki ga pa sami hoče in vede rusijo vsak dan. Prava rešitev kmetške mladine ni v krogih in znakih in praporih, prava rešitev je v tem, da damo kmetški mladini dela in kruha, da ji ustvarimo možnosti, s katerimi si bo lahko pridobila več znanja, ki je potrebno v današnjem življenjskem boju, da jo prepojimo s teko živjo željo po svobodi vseh zatiranih, da se bo s ponosom lahko imela za potomstvo tistih slovenskih kmetov, ki so sodelovali pri slovenskih kmetijskih puntih.«

— Sodba kranjskega lista je pravilna, kar bi priznal vsak trezno misleč človek, ako ni strankarsko zaslepljen.

Politična prerckovanja

V zvezi z ekspezojem ministra notranjih del razpravlja »Obzorje« o politični situaciji in izjavi v posebnem članku: Vlada ima namen iti v kratkem z novim volilnim zakonom na volitve. Vlada računa, da bo po teh volitvah ne samo močnejša, marveč da bosta obstojali samo dve skupini, JRZ in HSS, kakor je to te dni izjavila »Samouprava«, poudarjajoč, da sta to edini dve skupini, ki prihajata sedaj in v bodoče v komunicaciji. Vlada računa s tega stališča, da bo njen položaj po volitvah znatno ojačen vobče in nasproti HSS še posebej. Vsekakor se vidi, da vlada ne misli kreniti s temeljne linije svoje dosedanje politike, ki je obelodana z izvajanjem sedanje ustave. Prihodnji tedni bodo v znaku intenzivnih priprav za nove skupšinske volitve, ki naj bodo delinca etapa velike važnosti v izvajanju ciljev sedanje vlade... Politična situacija obeta torej, da bo skorajšnji razvoj dogodkov ne samo zanimiv, marveč tudi vreden, ker se bodo glavne politične skupine jelo resno pripravljati za novo obdobje politične borbe, v katero bomo stopili po sprejemu novega proračuna. V tem razdobju politične borbe bo gotovo hrvatska politika postavljena v dokaj delikatno situacijo in bo treba v prvi vrsti budno paziti na to, da ne oslabimo kompaktnosti naših narodnih vrst, ki je in bo vsaj za dogledni čas najmočnejše jamstvo, da se hrvatsko vprašanje ne more rešiti niti proti nam, niti brez nas, odnosno da se ne more odstaviti z dnevnega reda, dokler se ne izpolnijo naše zahteve, na katere imamo pravico kot narod.« — »Obzorje« izjavlja po prav zanimiva, pripomniti pa je treba, da se je ta list do sedaj še vedno izkazal kot skrajno slab prerok. Najbrže bo tudi v tem primeru tako!

Stare metode

Klerikalna »Hrvatska straža« je te dni objavila z debelimi črkami tiskan članek, v katerem beleži, da je neki grof Poltzer-Hoditz izdal v italijanskem jeziku biografijo zadnjega avstrijskega cesarja Karla pod naslovom »Zadnji Habsburžan«. Poltzer-Hoditz baje navaja v svoji knjigi, da je imel nadvojvoda Franc Ferdinand po vsej državi svoje zaupnike, to je konfidente, ki so ga informirali o političnih razmerah in dogodkih v posameznih pokrajinah. Na Hrvatskem je imel Franc Ferdinand, tako baje ugotavlja Poltzer, samo enega zaupnika in ta je bil takratni poslanec Večeslav Vilder. — Večeslav Vilder ni naš politični prijatelj in nimamo vzroka ga braniti, izjavljamo pa, da smatramo vest »Hrvatske straže«, in naj je zrasla na njenem ali na kakem tujem zelniku, za podlo obrekovanje, ker dobro poznamo Vilderjevo poštno nacionalno delo pred vojno. Gotovi elementi se pač ne morejo odvaditi svojih starih metod obrekovanja in klevetanja!

CURIH, 5. marca. Beograd 10, Pariz 14.04, London 21.6025, New York 431.06, Bruselj 73.07, Milan 22.675, Amsterdam 240.925, Berlin 174.225, Dunaj 70.50, Praga 15.14, Varšava 81.75, Bukarešta 8.25.

HERSAN ČAJ

DEINKUR dobro pri boleznih želodca, jeter in ledvic.
"OMEGA" pri arteriosklerozah in nemirnih OLAJŠA muke in bolečine pri revmatizmu in protinu.
UMLAŽUJE obolenja pri mesečni cikli in menzi.
ODSTRANJUJE motnje debilitiv in vas dela VILKE.
Dobiva se v vseh lekarnah!
Reg. S. br. 19830/933

Posloplje kemičnega instituta bo takšno kakršna je univerzitetna politika

Ljubljana, 5. marca Slovenska univerza je nepopolna, zato tudi ne more biti popolno znanstveno delovanje na njej. Univerza polaga temelje duhovni in gnojni kulturi; brez univerze se gandanje ne more razvijati tudi gospodarsko, ne le duhovno življenje naroda. To so tako preproste ugotovitve, da bi ne bilo treba opozarjati na nje, ko bi nekateri znaki ne kazali, da na vprašanje izpolnitve ljubljanske univerze marsikdo ne gleda dovolj resno ter skrbno. Javnost je sicer poučena o nekaterih akcijah za izpolnitev naše univerze in splošno znano je, da bomo kmalu dobili lepo univerzitetno knjižnico, kar je tudi naš prizadevanje za dopolnitev najpomembnejših členov univerze. Vendar javnost nima splošne jasne slike o ljubljanski univerzitetni politiki ter o potrebah naše univerze. Pogosto prodirajo v javnost glasovi, kaj vse še manjka naši univerzi; posebno velike so zlasti potrebe tehniške fakultete. Publiciranih je bilo že nešteto načrtov in vselej ste lahko citali, da je urednik vsakega izmed njih najumnejši. Toda tudi preprosti citatelji se lahko opazijo, pri vsaj tej propagandi za izpolnitev naše univerze, pri vseh teh načrtih in tožbah ni bilo nikdar jasnega programa in smotnosti. Zdi se nam, da bi naša univerza morala imeti izdelan natančen program o vseh razširjenih ter izpolnitvah, da bi morala imeti pripravljene v ta namen tudi načrte o novih poslopljih in končno morala bi imeti tudi načrt svojih zahtev, ne moremo reči, da je bila dosedanja univerzitetna politika takšna in ne smemo več tajiti, da akcije za izpolnitev ljubljanske univerze niso smotne, podrejene točnemu programu in podpre s smotno propagando.

LETOS ZACNO ZIDATI POSLOPLJE KEMIČNEGA INSTITUTA

Zadnja beseda se ni izrečena: načrti se niso odobrili po stavbnem ministrstvu. Nekajkrat smo že pisali, da je kredit za posloplje kemičnega instituta odobren, in sicer že po lanskem proračunu. Državna hipotekarna banka je dala za zidanje 2 milijona din posojila, država je pa prevzela odplačevanje anuitet, in sicer 216.000 din na leto. Denar je deponiran pri banki že od jeseni.

Zakaj niso že začeli zidati? Splošno znano je, da ima kemični institut svoje prostore v realni kleti v Vegovi ulici ter da so ti prostori svetovna posebnost, glede na to, v kakšne namene služijo. Da je javnost zvedela, v kakšnih neverjetnih razmerah se posvečajo svojemu delu znanstveniki naše univerze, ki jih je usoda postavila v kletne laboratorije in kako si z njimi vred kvirajo zdravje dijaki v zadušljivih laboratorijih, je treba pripisovati predvsem dijakom; mladi ljudje so sprevideli, da je zločin častiti prekršanih rok, ali se bo kaj spremenilo samo od sebe ali ne. Akademski klub kemikov je začel pred 4 leti iz podbijati profesorje, naj se zavzamejo za preselitev kemičnega instituta iz kleti v primerne prostore, kjer ne bo več ozirano znanstveno delo in kjer ne bodo profesorji in dijaki neprestano v življenjski nevarnosti. Akcija za novo posloplje kemičnega instituta je imela po 4 letih uspeh, da bodo menda letos vendar začeli zidati. Prej se niso mogli lotiti stavbnih del, ker niso bili gotovi in ne odobrili načrti.

SKROMNOST — NASHA NAJLEPSHA ODNOST

Če dobimo posloplje za kemični institut (če se je vedno na pravem mestu), ne bo niti za ped preveliko, pač pa za več mi pretesno. Ne bo ustrezalo niti sedanjim potrebam, kaj šele, da bi smeli misliti na ustanovitve posameznih stolov, kar bi zahteval razvoj gospodarstva in tehnike pri nas. Skromnost je najlepša slovenska lastnost; prišla je do izraza tudi, ko smo zahtevali denar za novo posloplje. Zdi se, da nas je vodilo načelo: raje premalo kakor preveč. Zdi se, da je namreč izkazalo, da bi bilo treba za zidavo in opremo posloplja 4,5 milijona din in ne le 2 milijona din. Kako so gospodje, ki so se zavzemali za kredit, ugotovili, da bo strošek samo in natančno 2 milijona din, nismo mogli doznati. Morda se dajo stroški za posloplje kemičnega instituta izračunati s kemično formulo? Vse nesreče je baje krivo samo ker tedaj še niso bili gotovi načrti, ko so gospodje prosili za denar.

NACRTE IZDELUJEJO SE NEKAJ LET

Po tem, kako dolgo se izdelujejo načrte, bi človek sodil, da bo novo posloplje ogromno. Zgodovina nastanka načrtov je posebno zanimiva, če zaradi tega, ker je bila do sedaj izdelana cela vrsta načrtov, a baje niso bili še z nobenim zadovoljni. Ko so dijaki pred leti pritisnili na profesorje in predstojnika kemičnega instituta, naj bi gospodje vendar že nekaj ukrenili, se je predstavnik dogovoril z univ. prof. arh. I. Vurnikom, naj bi projektiral načrt za predavalnico kemičnega instituta, in sicer bi na njej bila prizidana posloplju tehnike na dvorišni strani tako, da bi ne bila neposredno zvezana z drugimi prostori kemičnega instituta na tehniko. Kakor znano, kemični institut nima niti svoje predavalnice. Toda, čeprav je predavalnica neobhodno potrebna vendar bi institut ostal v kleti in aparate bi prav tako morali prenašati med Vegovo ulico in Mirjem. Načrt je propadel.

Prof. Vurnik je izdelal drugi načrt; po tem načrtu bi bilo posloplje kemičnega instituta prizidano tehniko ob Murnikovi ulici.

ci v ključu, tako da bi imelo pročelje tudi ob novi stavbi štiri vzporedne z rimskim zidom. Mestna občina je načrt odklonila, menda zato, ker bi krilo ob rimskem zidu jemalo svetlobo in zrak krilo ob Murnikovi in Aškercovi ulici.

Pozneje je izdelal načrte za razširjenje tehnike prof. Plečnik. Po njegovem načrtu bi naj prizidali na dvorišni strani več traktov pravokotno na staro posloplje, tako da bi prizidave ne jemale staremu posloplju solnce. Tedaj je bila tudi primaknjena stavba črta ob rimskem zidu k tehniko tako, da prizidki niso več segali tako daleč proti zidu, kakor po prof. Vurnikovem načrtu.

Pozneje je projektiral posloplje kemičnega instituta tudi mlad arhitekt Gaspari, zaposlen na banki upravljal. Nekateri so se za njegove načrte zelo navduševali, predstojnik kemičnega instituta je pa povelj izdelavo načrtov zopet prof. Vurniku. Projektant je izdelal svoj tretji načrt za kemični institut na podlagi prejšnjih načrtov. Delal je v dogovoru s predstojnikom instituta. Profesorji in vodje oddelkov niso sodelovali. Z načrtom so se seznanili šele nedavno, ko so jim bili predloženi zaradi vrisanja instalacij.

POSLOPLJE BO PRETESNO

Profesorji so ugotovili, da bo posloplje pretesno po površini, da bodo kabineti in profesorski znanstveni laboratoriji premajhni. Zeleni bi si marsikakšno spremembo v načrtu, a zdaj se ne da nič več spreminjati. V začetku je namreč, da bo dvo-nadstropno posloplje dovolj veliko, ter da bodo v njem dobili prostore tudi vsi oddelki kemičnega instituta, ki so zdaj na tehniko. Pomeje se je pa izkazalo, da bo institut moral imeti tudi nadalje prostore v starem posloplju. Dovolj veliki pa bodo laboratoriji in predavalnica. Toda že na prvi pogled se zdi, da v načrtu ni upoštevana možnost razvoja instituta, ker so projektirani le prostori za sedanjico potrebe. V začetku je projektant namenil polovico tretjega nadstropja za svoje risalnice, pozneje pa ga je prepustil institutu.

PREMALO DENARJA — POSLOPLJE SE MANJSE!

Računi so pokazali, da bodo stroški znašali okrog 4 in pol milijona din. Ko je bil odobren kredit, načrt se ni bil predložen v Beogradu. Zdi se, da se skušali načrt prilagoditi višini kredita. Tehniškemu oddelku banke uprave, ki bi naj odposlala načrt in proračun ministrstvu, so predložili spremenjen načrt. Reducirali so kratkoročno tretje nadstropje in prikrajšali posloplje za okrog 10 m. Po tem načrtu bi se stavbni stroški nekoliko bolj približali višini kredita, vendar bi še vedno ne bilo dovolj le dva milijona din. Pomisliti je treba, da so posebno drage instalacije. (Centralno kurjavo bo baje preskrbel nek inženirski biro iz Avicije. Kakor da v naši državi ni instalaterjev centralnih kurjav.) Vendar bodo v Beograd poslali tudi prvoten, neokrnjen načrt. V Beogradu bodo torej lahko izbirali in lahko si mislimo, kako bodo izbrali. Če smo že sami okrnili načrt, smo s tem pač dovolj očitno pokazali, da nas ni tako težko zadovoljiti. Drugo vprašanje pa je, če se dajo potrebe kemičnega instituta odpraviti tako enostavno. Sprevidimo torej, da se v Beogradu začne akcija za drugo posloplje kemičnega instituta, ko še niso niti odobrili načrti za prvo. To vsaj moramo sklepati, če predlagajo hkrati dva načrta. Pričakovali bi, da se bodo zavzemali za nadaljevalne kredite za primerno, dovolj veliko posloplje ter predlagali samo en načrt. Z denarjem, kolikor ga imajo, pa bi lahko vsaj začeli zidati posloplje po neokrnjenem načrtu.

Pogovor, da dobri zgledi včlovejo, nedvomno ne velja za ljubljanske razmere, sicer bi se ravnali po zagrebški univerzitetni politiki. Zagrebška univerza je zopet dobila 25 milijonov din, naša si pa a priori črta 4,5 milijona din na 2 milijona.

Odkrito je treba priznati, da je mizerija naše univerze v veliki meri kriva nesmotna univerzitetna politika. V tem primeru velja, da bo posloplje kemičnega instituta takšno, kakršna je naša univerzitetna politika.

Bivša olimpijska prvakinja SONJA HENIE je dosegla pri premieri filma

KRALJICA LEDU

nedosegljiv uspeh. Publiko je nadvse navdušena nad vsebino in režijo tega prekrasnega filma. Čudovita glasba ruskega komponista Borodina iz poznane opere KNEZ IGOR, idealni smuški tereni in nadvse lepa zimska pokrajina. Impozanten balet, slagerji, komični prizori, smeh in zabava kot v malokaterem filmu. Nemški dialog. Rezervirajte si vstopnice v predprodaji! Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri, jutri, v nedeljo, ob 15., 17., 19. in 21. uri.

KINO SLOGA, telefon 27-30

Prizadevanja Avtomobilskega kluba

Avtomobilizem je najbolj razvit v Sloveniji, kjer je 22% motornih vozil v državi

Ljubljana, 5. marca. Snodi je bil 15. redni občni zbor Avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana. Vodil ga je predsednik ljubljanske sekcije g. August Praprotnik in podpredsednik centralne. Tehniški oddelki banke uprave je zastopal ing. Pirc, mestna občina pa ni bila zastopana.

Predsednik je v svojem poročilu navedel, da so prizadevanja Avtomobilskega kluba v lanskem poslovnem letu rodila nekaj uspehov. Predvsem so dosegli pomenitev benedna. Pri nas se ni pogojev za razvoj avtomobilizma. Lani smo dobili komaj začetek prve moderne ceste in vztrajati moramo odločno pri zahtevah po nadaljnjih avtomobilskih cestah. Avtomobilski klub si bo v bodoče tudi prizadeval, da se bodo znižale takse na motorna vozila. Predvsem bi bilo treba znižati redno takso na motorna vozila, ker je izredno visoka.

Administrativno poročilo je podal tajnik Starec, blagajniško poročilo pa Karel Govekar. O sportno turističnih zadevah je poročal Rado Hrihar. Na področju ljubljanske sekcije Avtomobilskega kluba je bilo lani nekaj lepih sportnih prireditev mednarodnega značaja. Poslovna poročila so bila soglasno sprejeta in nadzorni odbor je izrekel upravnemu odboru pohvalo za njegovo uspešno delovanje. Zborovalci so poslali vdanostni brožurki Nj. Vel. kraljici Mariji, ki je pokroviteljica Avtomobilskega kluba in knezu namestniku Pavlu kot predsedniku kluba.

Pol stoletja Združenja urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev

V prostorih Trgovskega doma je bila snodi 50. redna letna skupščina »Združenja urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani« Zborovanje, ki mu je dala svečanostjo obeležje polstoletnice obstoja združenja, je otvoril predsednik g. Ludvik Černe, ki je predvsem pozdravil zastopnika mestne občine dr. Freliha, podpredsednika združenja trgovcev Romana Goloba in druge predstavnik obrtniških organizacij. V nadaljnjem se je spominjal predsednik med letom umrlih članov, ki so jim navzoči izkazali počast z vzklikom Slava! in podal v glavnih oblikih pregled dela v preteklem letu. Sledilo je čitanje zapisnika zadnje redne letne skupščine, na kar je prečital tajnik poročilo g. Ernest Kramaršič. Iz njega sledi, da je bila zaposlitev v strokah združenja približno ista, kakor v prejšnjem letu. Opaziti ni bilo nobenega zboljšanja, zlasti ne v urarski in zlatarski stroki. Socialni položaj obrtniškega spričo posledic se ne povsem premagane splošne krize od sedaj še ne kaže nobene.

ga izboljšanja življenjskih pogojev obrtnika in njegove družine, tako v mestih in še manj na deželi. Šele, ko bodo denarni zavodi poslovali kakor pred nastopom svetovne krize, ko se bo dvignila gradbeno delavnost in ko bodo plače ter mezde tako zasebnih kakor javnih namestencev in delavcev primerno zvišane, se bo izboljšal tudi položaj obrtnika in trgovca.

Združenje šteje koncem leta 98 članov in pripada od teh 66 urarski, 15 zlatarski, 5 optičski, 3 graverški, 8 pasarski in 1 pečarski obrti. V združenju je vpisanih tudi 85 pomočnikov in 31 javencev. V teku leta je moralo Združenje večkrat intervenirati v prid svojim članom pri oblasti, zlasti v pogledu neupravičenega poseganja nekaterih trgovcev v pravice urarjev. Združenje je lansko leto izdelalo in predložilo mestnemu trošarinskemu uradu spomenico s predlogi za znižanje trošarinske tarife. Da je nastopilo proti krošnjarstvu in naprilo več ovad proti kušmarstvu, ki cveče tudi v strokah, ki se zbirajo v okrilju združenja.

Kino Matica 21-24

VELIKEGA FILMA PO MOTIVIH L. TOLSTOJA

PREMIERA

Visek režije, glasbe,

V VRTINCU BELIH NOČI

(Les nuits blanches de St. Petersburg)

Danes ob 16, 19.15 in 21.15 uri in v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri

Poročilo nadzorstvenega odbora ki ga je podal odbornik g. Japelj je predlagalo razrešeno odbora, ki je bila soglasno sprejeta. Odbor je bil tudi proračun za bodoče leto, naker je zbor določil članarino za prihodnje leto. Sklenjeno je bilo, da se določi članarina na 10 din mesečno, a je članstvo prostovoljno pristalo na vplačevanje

po 12 din, s čimer bo dosežen preseček, ki naj ga prejme podporni sklad. Sledilo je čitanje in odobritev pravilnika podpornega sklada, naker so prišli na vrsto raznoterosti. Pred zaključkom skupščine je predsednik g. Ludvik Černe podal obsežno poročilo ob polstoletnici obstoja združenja.

Legija koroških borcev v Zasavju

Dajte borcem za svobodo tisto, kar so jim dale druge države takoj po vojni

Trbovlje, 4. marca. Zadnje mesece je pokret Legije koroških borcev tudi v Zasavju živahen. Dobrovolci in bori, ki so v usodnih preobratnih dneh kljub izčrpanosti od dolgotrajne vojne znova prišli za orožje ter priborili najlepše predele naše severne zemlje mladi, porajajoči se Jugoslavi, spoznavajo sedaj, da je Legija koroških borcev tovariška organizacija, ki podpira in uresničuje njihova dolgoletna stremjenja, da dobe končno priznanje za vse žrtve in napore, ki so jih severni dobrovolci in bori doprinesli v borbah za osvoboditev severnih krajev naše mlade države.

Ko se je Legija koroških borcev pred leti v Trbovljah ustanovljala, so mnogi tovariši dvomili v uspeh započete akcije. Ustanoviteljem so se takrat delale vsakovrstne ovire. Trle so jih finančne skrbi, tovariši so se z nezaupanjem gledali v akcijo, ki so ga pospeševali tudi idejni nasprotniki pokreta, četudi je bil iz vsega početka strogo nepolitičen. Največje ovire pa so nastopile pri narodno-obrambnih akcijah, ki jih je mlada organizacija takrat zasnovala in že takoj prvo leto je bil zabranjen veliki narodno-obrambni legionarski tabor, ki ga je hotela Legija prirediti na Sv. Platin nad Trbovljami. Takrat se je vodila zoper Legijo huda kampanja tudi iz inozemstva, odkoder se je ustanovitelje obdoljevalo, da hočejo nasilno udreti preko meje in si osvojiti slovensko Koroško. Da so bile to podle izmišljotne, je najbolje pokazal čas. Glavni odbor legije se je medtem preselil v Ljubljano, odkoder je razpredel svoje organizacijske mreže širom naše ožje domovine, močne predstraže našega pokreta pa delujejo tudi že na jugu države, zlasti je beogradska krajevna legija močna in delavna.

Ustanovitelji Legije koroških borcev v Trbovljah pa pri snovanju te važne narodne organizacije niso le mislili na organiziranje koroških dobrovolcev in borcev samih, marveč so imeli pred očmi ustanovitve enotne organizacije vseh severnih dobrovolcev in borcev, ki so se ob prvu priložnosti borili za osvoboditev jugoslovnskih delov Koroške, Stajerske, Prekmurja in Medjimurja. Zato so v smislu zamisli našega velikega narodnega junaka pokojnega generala Maistra započeli akcijo za združitve vseh teh dobrovolcev in borcev v enotno vsedržavno organizacijo, kar je tudi uspelo in je bila po daljših naporih lani ustanovljena Zveza legionarjev kraljevine Jugoslavije.

Izpod sita

Ni vsakemu dano, da bi mu uho povedalo ali govori in piše prav. Toda žalostno je, da ne znajo lastnega jezika niti izobraženci. O tujih jezikih niti ne govorimo.

Beogradska »Politika« je buhštirala telegrame. Naša poštna uprava je pa založila dopisnice, ki so na njih slike naših najlepših krajev. Na eni takih dopisnic je tudi kočja pri Triglavskih jezerih. Toda na dopisnici stoji, da je kočja na Triglavskem jezeru. Kdor se nikoli ni bil v dolini Triglavskih jezer, bo mislil, da je ta planinska kočja nekakšna stavba na koleh, ker bi sicer ne mogla stati na jezeru. V resnici tudi ne stoji na jezeru, temveč ob njem. Dotični izobraženec, ki mu je bila naloga napisati pod sliko na dopisnici, kaj se na nji vidi, najbrž ve, da planinska kočja ne more stati na jezeru, ni pa dobro podkovan v jeziku. Najbrž bi mu tudi klobuk padel iz glave.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Sobota 5. marca: Zadrega nad zadrego. Izven.
Nedelja 6. marca: Ob 15. uri: Princiska in pastirček. Izven. Znižane cene od 14 din navzdol. Ob 20. uri: Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Ponedeljek 7. marca: zaprto
Torek 8. marca: Zadrega nad zadrego. Red A

OPERA

Začetek ob 20. uri
Sobota 5. marca: Grofica Marica. Izven. Znižane cene
Nedelja 6. marca: Ob 15. uri: Heltega. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20. uri: Tosca. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.
Ponedeljek 7. marca: zaprto
Torek 8. marca: Jakobin. Premiera. Premierski abonma

V SOLI

— Vi ste bili torei bolni, Pervanja? Mnogo morate nadoknaditi. Od kdaj ste pa bolehi?
— Od sedemletne vojne, gospod profesor.

Beležnica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 5. marca katoličani: Friderik
JUTRI: Nedelja, 6. marca katoličani: Perpetua, Danica

DANAŠNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: V vrtincu belih noči
ZKD: »Poslednji pogani« ob 14.15 v Matici
KINO SLOGA: Kraljica ledu
KINO UNION: Miljonar — dobrotnik
KINO MOSTE: Koncert pevskega društva »Moste« ob 20.

KINO ŠIŠKA: Ljubez in zaobljuba
ZVEZA AKADEMSKO IZOBRAZENIH ZEN: Občni zbor ob 20.30 v klubski sobi kavarni Union

DRUSTVO »SOCA«: predavanje g. Bogdana Zupana o hipnotizmi in telepatiji ob 20.30 v salonu pri »Levu«

KLUB KOROŠKIH SLOVENCEV IV. družabni večer ob 20. »Pri Seštic«

DRUSTVO »PRAVNIK«: predavanje dr. Metoda Dolence »Pravna simbolična dejanja in izražanja med Slovence« ob 20.15 v vrtnem salonu restavracije Zvezda.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE: »Njena velika ljubezen« ob 20.15

ZVEZA BANČNIH, ZAVAROVALNIH, TRGOVSKIH IN INDUSTRIJSKIH URADNIKOV: Občni zbor ob 19.30 v veliki dvorani Delavske zbornice

PRIREDITVE V NEDELJO

KINO MOSTE: »Port Artur« in »Ljubez in jazo«

OSTALI KINEMATOGRAFI NESPREMENJENO

OTVORITEV RAZSTAVE LIKOVNIH UMETNIC MALE ZENSKE ANTANTE ob 11. v Jakopičevem paviljonu

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE: »Njena velika ljubezen« ob 15.15

BANOVINSKI ODBOR DRUSTVA RDECEGA KRIŽA: Občni zbor ob 10. v sejni dvorani magistrata

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Mr. Bakardič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Lep dar! Zgodbe brez groze

Pol ure s skladateljem škerjancem

V zatišju zadnjih let je prof. škerjanc dokončal dve mogočni skladbi

Ljubljana, 5. marca
V delavnico sem tvojo zrl... Kako redko srečamo Gregorčičev stih v slovenskem kulturnem življenju! Za kulturno ustvarjanje svojih mož smo otropeli. Malo se zanimamo za njihovo delo in početje. Pasivno čakamo, kdaj ugledajo njihove umetniške belice dan. Pa še tedaj smo nagle sode in se lovimo s svojimi nejasnimi čustvi in krhimi sodbami. Svoje velike čustva smo že davno ležijo med nesmrtniki. Tako je bilo za življenja Prešerna, Levstika, Cankarja, Glogarja, Adamiča itd.

Naj mi oprusti prijatelj škerjanc te besede. Vem, da bodo ranile njegovo skromnost. Jemlje jih nase prijatelj, da približe naše šege in navade, naše malomeščanske razmere. Pri takih mislih se človek ne hote zave svoje prijateljske in kulturne dolžnosti. Končno bomo morali Slovenci tudi kot celota ravnati s svojimi živečimi pesniki in skladatelji po primeru ostalega kulturnega sveta zaradi našega ugleda se bomo morali zanimati za njihovo bitje in živje, če to s svojim delom v zvrhani meri zaslužio.

Med te prištevajo ljubitelji slovenske glasbe po pravici skladatelja Luciana M. škerjanc. Saj je s svojim dosedanjim delom zaslužil globoko brazdo v slovensko glasbeno njivo. Preko njega ne moremo. Na tej njeni je škerjanc samo svoj oar. Njegove brazde puhte kakor v pomladnem solncu. Polne so cvetja in žita, polne samo njemu lastne inventivne sile, ki ga v njej ne dosega noben slovenski skladatelj.

Zato so se njegovi prijatelji zadnje čase vprašali, kako neki, da je utihnil. Skladatelj škerjanc da bi bil utihnil? Ta neugnani tvorci, ki ga na ljubljanskih ulicah srečaš le vsake kvatre in še tedaj le bežno, ko drvi v konservatorij, kakor da bi mu primanjkovalo tudi najmanjšega delca dragocene časa. Utihnil pri toliki tvorci sproščeno? Ne kaže biti verjetno. Ni temu mesec dni, ko je izšel njegov književni prevenc, samostojna študija o pokojnem Emilu Adamiču v obsejni knjigi.

S takimi skrbmi pod čelom nekako me je te dni zaneslo do škerjancovega doma. Hipoma me je popadla radovednost, da pogledam kar v njegovo delavnico. Že sem stal stal pred njim v njegovi delovni izbi. Večerna zarja je pošiljala svoje poslednje žarke v prostorni prostor. V sredi stoji odprt klavir, kakor vrelci, ki noč in dan ne usahne. Tu, v škerjancovi delovni izbi je vse pripristo. Na zidovju nekaj glasil, pred oknom široka miza s partiturni, napoli popisan papirjem, načrti, knjigami in druga drobna ropotja. Nekaj tajinstvenega diha izba, morda podobno tajnosti tistih prostorov, v katerih je Cankar svojčas pisal svoje nesmrtno lirčne speve. Tudi prof. škerjanc je lirik, pravi Slovenec. Naša osnovna črta je lirčna zasanjanost, neugnano hrepenenje po lepoti, po pesmi, po opojnosti, ki te zajame pri resnično izvršni invenciji. Na tej ravni ima skladatelj škerjanc svoje posebno mesto, ki mu ga nihče med živčini skladatelji ne more oporekati.

— Utihnil si nekako v zadnjem času, dragi škerjanc, mu rečem in se mu sladko namuzam. Kaj je s teboj?

— Prijatelj motiš se. Glej, saj vem, da jo najbrže se nisi prečital, moje knjigo o pokojnem Adamiču.

Mirno sem vtaknil oči, saj bi si sicer ne bila dobra prijatelj, če bi jo bil zares prečital.

— Ves, delal sem na njej precej časa. S pokojnim Adamičem sva si bila dobra prijatelj. Redkost med slovenskimi skladatelji, nadaljuje z ironijo, ki se mu tako značilno prilaga. Smatral sem za svojo človeško, pa tudi nekako kulturno dolžnost osvetliti življenje in delovanje moža, ki ga Slovenci vse premalo cenimo. Pogled, na kraju knjige najdeš zbrana njegova dela, čez tisoč jih je, obilen opus kaj ne. Ustvarjal je na vseh mogočih poljih od samosplov, otroških zborov tja do velikih orkestralnih skladb.

V čem je po tvojem njegova osnova bit in trajna vrednost, vprašam bolj iz hudomušne porčnosti kakor iz častikarske zvedavosti.

— Emil Adamič je pravilno spoznal, da je treba izvršno umetnost opreti na narodno osnovo. Zato je iskal korenin slovenske pesmi. Odklanjal je potrjeno pesem sedenju in grebel globlje k prvini. To se mu ni sicer povsem posrečilo. Njegova zamisel je bila pravilna. Tudi jaz sem mnenja, da so prastari slovenski napavi pogladi in globin naše narodne duše in da moramo na tej ploskvi graditi dalje. Adamič je zaradi tega ustvaril samonikla dela, a narodna i b'stveno njegova. V tem je njegova tajna vrednost. Toda, prijatelj, oddaljila sva se od tvoje uvodnega očitka. Vprašal si me, kaj počnem, govoriš ironično celo o tem, da sem utihnil. Pogled tu na mizi leži dokončani partituri dveh celovečernih skladb. Mislim, da mi ne boš očital brezdela, nekaj sem vendarle storil...

Na mizi je ležala partitura kantate v dveh delih za sol, zbor in orkester pod debelim naslovom »Zedinjenje« po dveh sonetih Alojzija Gradnika (iz njegove zbirke De Profundis). Partitura šteje nad 300 strani. Delo je napisal prof. škerjanc 26. junija do 1. decembra 1936. Nekaj časa sem nervozno brskal po straneh, kar zažgalo me je.

Kdo je zadnjih 10 let preživel naše domače boje brez notranje zagrenjenosti in malodušja? Tu se pa srečata glasbeni tvorci in pesniški videc in ti ustvarita umetnino za dvajsetletnico našega zedinjenja in državne svobode, da ti bliskovito stopi pred oči vsa mogota našega državnega etosa. Ko berem Gradnikove stihe in poslušam odstavke škerjancove glasbe me vsega presinejo spomini na veliko dobo zedinjenja in svobode, ki so morda v dnevnem političnem prepripi skaljeni, ki jih je pa zanetil v srcih vseh nas ogenj sanj in zanosa davno pred svetovno vojno tja do našega mogočnega zedinjenja. Najraje govori pesnik s svojimi vprašanji in odgovori:

Smo bratje? Enega rod? Od kdaj? Je slavno truplo kraljeviča Marka k nam pripeljala Svetogorica barka? Je Kosovo, Kumanovo naš kraj?

Je kolo mar naš davni običaj? Kaj se pri nas praznuje krstna slava? Kaj v naši praksi je sveti Sava? Je naša prošlost zgodovina naša?

Je bila tudi nam svoboda draga bolj od življenja našega in blaga? Smo jedli mi prognavstev grenki kruh?

Smo res družina? Enega imena? Smo ene vere? Enega plemena? Ni jezik drug? Ni volja, misli, duh?

Smo bratje! Grehi nesvobodnih dni težijo nas in prošlosti pošasti nas plesijo in nas drevi v oblasti, mliči se pičijo našo kri.

Se bije v žilah nam tujinstva strup. O bratje! Hočemo nazaj k prostosti? Spet v prejšnji mrak in mraz? Pustimo v vseh srcih le ljubezen, vero, up!

Oprostimo zlih misli se in zmot! Prostrane domovine so dobave, ne glejmo nanje, bratje, iz njihave!

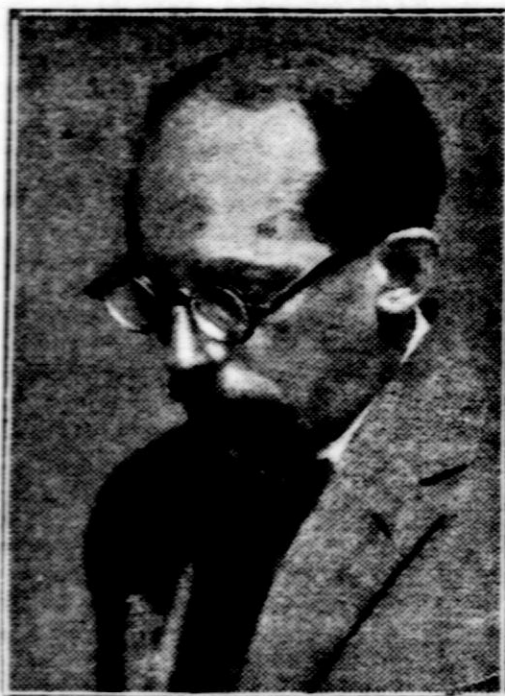
Stopimo na najvišje naše gore! Sava z gorā se vidi vrsto zore in le z vrhov v bodočnost daljna pot!

Dvajsetletnica zedinjenja in svobode ni mogla najti primernejšega teksta, besedilo

Pomen obrtnega šolstva

Za ureditev našega narodnega gospodarstva

Naše prve obrtne šole so bile ustanovljene v onih krajih, v katerih okoliš se je najbolj razvijala obrt in kjer je nastajala naša prva industrija. Ustanavljala pa so se pred vsem tam, kjer so bili podani tudi drugi, gače najboljše pogoji za razvoj in napredek tega šolstva, to je v naših gospodarskih in kulturnih centrih.

Prvotne obrtne šole so tudi naraščajo, pomočnikom in mlajšim mojstrom poleg strokovnega tudi on osnovno teoretično naobrazbo, (osnovne pojme iz fizike, kemije, računstva itd.), katere niso mogli dobiti v osnovni šoli in tudi ne pozneje v praksi.

Organizacija pouka je bila povsem prikogena potrebam posebnih strok in je o vsakega početka kazala znake specializacije. Učna snov je vsebovala le toliko splošnega teoretičnega znanja, kolikor ga je bil pomočnik ali mojster za razumevanje, razlago in dokaze empiričnih dognanj in raznih pojavov, ki so rezultat praktičnega izkustva in ki se pokazajo pri izdelavi in obdelavi v obrtni in industrijski produkciji.

Obrtne šole so nudile učno snov postopoma in v taki obliki, da je bila dostopna in razumljiva vsem obiskovalcem. Učitelji so upoštevali splošno predzobrazbo in omogočali hitro in temeljito obvladovanje učne snovi, dobre uspehe in praktično vrednost strokovnega pouka. Pouk se je vršil ponajveč v večernih tečajih po dokončanem delu in v prostem času. Obrtne šole so nudile naraščajo in obrtnikom izpopolnitev in izvajanju ročnega dela šele pozneje, ko so dobile svojo delavnico. Da pa so imele obrtne šole resničen uspeh, da so imele praktičen pomen, da so koristile obrtni in industriji, pa je pripisovati učnemu osebu. To so bili ponajveč ljudje iz prakse. Večina od njih ki so poučevali strokovne predmete, so bili boljši, starejši mojstri in drugi praktiki. Glavni njihov pogled je bila ena ali druga obrt, katere so se izučili in tudi izvrševali z izvršnjim svojega poklica so si pridobili temeljito poznavanje stroke in popolno obvladovanje ročnega dela. Imeli pa so ti učitelji praktični tudi zadostno teoretično znanje. Tega so si pridobili s privatno pridatnostjo in v raznih strokovnih tečajih, katere so posejali v večjih gospodarskih centrih doma ali v tujini. Pred vsem je bila zasluga takratnega učnega oboja, da je šel razvoj strokovnega šolstva vzporedno z rastjo potrebnih in zahtevami množične obrti. Poklicni učitelji so poučevali le učno snov, ki je bila podla-

ga ne mogočnejše glasbe, kakor je škerjancova kantata. Zgrajena je v mogočnih plasteh čustvenega zanosa. Že veliki aparat solistov, zbor in orkester, da slutiti, da gre za skladbo, ki bo ponesla sloves slovenskega imena daleč preko mej naše ožje domovine. Predaleč bi zasel, če bi očitral v podrobnostih vso lepoto te nove umetnine. Ravnatelj Polič jo je že imel v rokah in jo bo Glasbena matica izvedla jeseni. Pomlad je preblizu, da bi zmogla tolikšno delo. Omenim le samostojne orkestralne medigre, v katere je prof. škerjanc vli val ves žar svoje invencije, prav svo skalo prelestnih harmonij in tem, ki so samo njegove. Državna misel je našla svojega pesnika, pesnik ap svojega skladatelja.

— Od 15. julija lanskega leta do 15. januarja 1938 sem zložil Prešernov sonetni venec za tenor solo, bas solo, tri soliste in zbor, možki zbor in orkester. Partitura obsega čez 300 strani. Skladba je za ves večer, to pot brez odmora.

Prof. škerjanc je ustvaril ta svoj opus po izvršnem, prvem besedilu Sonetnega venca. Posvečen je Akademskemu pevskemu zboru in ga bo ta po vsej priliki že letos izvedel. Soledč po konceptu in prvem vpogledu gre za nov višek slovenske glasbene tvorčnosti. Prej ali slej bo našel pot med trajne vrednote glasbene umetnosti sploh. Napisan je deloma v arhaičnem slogu glasba sledi sonetnemu vencu in njegovi geometrični zapletenosti. Preko vsega se razliva izrazita čustvenost in invencija tega našega nadarjenega skladatelja. Prešernov sonetni venec je dobil sto let po svojem prvem izlizu iz pesniške duše v slovensko govornico svojo glasbeno krono. Čez pesnikovo lepoto je skladatelj razlil še zario svoje vročne čustvenosti.

— Pustimo te stvar, se na kraju odreže moj skromni prijatelj. Povedati ti moram, da se hočem nekaj časa posvetiti interpretaciji. Že v svojih predavanjih v slovenskem radiu sem predaval klavirske kompozicije od starih klasikov do najsodobnejših eksperimentalistov, da rabim krhko besedo za zelo širok krog. V kratkem nastopim kot interpret Ravelovega klavirskega koncerta. Predaval ga bo pomnoženi radijski orkester. Če pojde vse po sreči, jo spomladi ali tam okrog mahnem v Pariz, da se še bolj posodobim. Hotel sem sprva k Albertu Roussellu. Pa je revež med tem preminul. Malo pred smrtjo mi je še pisal, da so moja dela domena in da bi mi ne mogel pokazati kaj bistvenega več. To pravim ne zaradi samohvale, pač pa da vidiš, da stremim dalje in dalje in se čutim še vedno učenca.

Obema se je mudilo v mesto. Na cesti je hrumele življenje, obrazi mladenke, delavci so hiteli na vse strani. V meni je pa odmevala pesem, ki daie temu betežnemu življenju šele pravi smisel. Malo prej sem jo slišal v odločkih, ki se je nedavno tega izlila iz umetnikovega srca, da opaja bližnjega, da ga dviga k utripom večnega življenja.

Dr. I. B.

Niti ne sluti nevarnosti v ustih!

Ali morda tudi Vi še vedno ničesar ne ukrenete proti nevarnemu zobnemu kamnu? Ne čakajte, da se Vam bodo začeli zobje majati, uporabljajte rajši takoj Sargov Kalodont! To je v Jugoslaviji edina zobna krema, ki vsebuje sulfocinoleat, ki odstrani polagoma zobni kamen in prepreči, da se ne napravi na novo.

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

žen faktor za narodno gospodarstvo. Vzgrajale so naraščajo, ki je bil sposoben za obrtniško ročno delo in za industrijsko strojno produkcijo.

V umetniškem oziru so bili ateljeji teh institucij voilni in merodajni za takratni estetski okus, posebej pri izdelavi umetno obrtnih predmetov, kateri so v tem času zopet pridobili individualno noto in umetniško vrednost.

Da preskrbi in opremla vse strokovne obrtne šole po enotnem sistemu in načrtu z enotnimi učili, je bil ustanovljen na Dunaju poseben institut za zbiranje učnega gradiva in za izdelavo učil. Ta institut je bil priključen obrtnemu muzeju.

Avstrijska vlada je zgradila v raznih mestih države številne javne zgradbe in naprave. Zanje so bili izdelani točni načrti. Narčje, posebno one za profesionalna dela, so prepuščali po dovršenem delu obrtnemu muzeju. Institut za učila je te načrte primerno opremil, razmnožil in jih razpošiljal strokovnim obrtnim šolam po celi državi, katerim so služili kot prvotne predloge za strokovni pouk.

SPECIALNE STROKOVNE SOLE

Hitro se razvijajoča industrija je rabila vedno večje število delavkega naraščaja s posebno izvežbanostjo za delo pri strojih. Specializacija dela v industrijski produkciji je zahtevala ločitev strokovnega pouka v obrtnega in industrijskega naraščaja. Ker je imela zadostna denarna sredstva na razpolago, si je ustanovila svoje lastne strokovne šole, katere je opremila tudi z delavnici in s stroji. Prvotno železna, pozneje tekstilna, nato kemična, grafična, elektrotehnična in druga industrija je uvedla v teh šolah popolno specializacijo strokovnega pouka. Razvoj in napredek strokovnih šol za industrijski delavski naraščaj je postal vse večji. To je imelo za posledico izboljšanje kvalitete industrijskih izdelkov. Kvaliteta dela je postala tudi v industrijski produkciji odvisna od strokovno izvežbanega delavskega naraščaja.

NAŠA POLITIČNA IN GOSPODARSKA OSAMOSVOJITEV

Obnova po vojni opustošenih krajev je povzročila veliko potrebo in povpraševanje po vseh mogočih obrtnih in industrijskih izdelkih. Niti naša obrt niti industrija pa ni bila pripravljena na tako gospodarsko konjunkturo. Ne ena ne druga ni mogla izdelati tistih množin, ki jih je rabila obnova mlade države. Zato so se na hitro ustanovljala nova obrtna in industrijska podjetja v velikem številu. Ta nenalen in nepriljubljen porast podjetij pa je imel to slabost stran, da niso mogli dobiti zadostnega števila izučeni delavcev. Ker tudi naše strokovno šolstvo na to ni bilo pripravljeno, ni moglo vzgojiti pravočasno dovolj naraščaja. Gospodarska konjunktura je bila vzrok, da so obrtni oblasti izdale koncesije in obrtna dovoljenja tudi podjetnikom brez zadostne strokovne izobrazbe. Oblasti pri tem niso mislile na kvaime posledice. Pri podeljevanju koncesij posebno omenjenih, bi morala zahtevati naključno strokovno izpopolnitev in staviti to kot pogoj za poznejše izvrševanje obrtne in industrijske prakse. Naše strokovne šole bi pa morale nuditi tem mojstrom in podjetnikom manjkajočo strokovno znanje. S temi koncesijami so oblastva odprla vrata šumarskega, katerega zlo danes skoro ni mogoče zatreči. Sicer je šumarstvo iz pravne vidika vsako izvajanje strokovnega poklica brez zakonitega obrtnega dovoljenja. Taka dovoljenja so podjetniki sicer imeli, niso pa imeli zadostno kvalifikacijo, da bi mogli pravilno izvrševati svojo obrt. Šumarstvo pa je dejansko vsako izvrševanje strokovnega dela brez zadostne kvalifikacije, ne glede na obrtno dovoljenje. Šumarstvo je največje zlo, ki dela nepregledno škodo našemu narodnemu gospodarstvu. Veled neznanja uničuje tvarine in gradivo, katero ne strokovnjakovo uporablja in povzroča s tem sko'lo tudi delu, ki je pravilno izvršeno. Tudi v podjetjih samih so se pokazale kaj kmalu posledice tega postopanja. Vsled ugodnih gospodarskih prilik so podjetja rastla. Imela so zadostno naročil in dela. Mojšri pa niso mogli slediti zahtevam in potrebam, ki se kažejo v vodstvu povečane obrata. Še bolj pa so se pokazali nedostatki v vodstvu, čim se je pojavila tudi pri nas po večletni konjunkturi gospodarska kriza. Kakor so preje podjetja rastla se razvijala in množila, tako so vsa pomanjkanja denarnih sredstev in gospodarskega zastoja v istem tempu in številu propadala. Premajhno je bilo znanje podjetnikov, pre-

majhna življenska moč in gospodarska sila njihovih podjetij. Bila so premalo otporna, da bi mogla prenesti večje gospodarske pretresljaje. V teh časih so podlegla celo številna stara in renomirana podjetja, ki so imela prvotno vodstvo, kvalificirano delavstvo in svojo tradicijo. Z njimi pa se je izgubila tudi ona solidnost dela in izdelkov, ki je sad dolgoletne prakse in izvežbanosti v ročnem delu. Ponajveč jih je upropastila neoljalna konkurenca in nesolidnost mlajših podjetij.

ZARADI PREVRATA NASTALE MOJSTRE V NAŠI STROKOVNI VZGOJI

Nenadoma prekinjeni politični in kulturni, posebno pa gospodarski odnosi in sliki z večjimi kulturnimi centri bivše Avstrije in Ogrske, so pretrgali tudi vse vode in žile, po katerih so se skozi desetletja pretakali življenjski sokovi strokovne vzgoje. Ti centri so imeli tudi vse ostale ustanove, ki nudijo strokovnemu šolstvu pogoje za normalen razvoj in napredek. Obrtni in tehnološki muzeji s svojimi velikimi in popolnimi zbirkami so postali po prevratu na ostopni splošni obrtnikom in strokovnemu naraščaju sploh.

Naši mojstri so preje obvladali vsaj po en tuj jezik, navadno nemščino. Zato so mogli obiskovati razne tečaje, obrtne in strokovne šole na Dunaju, v Grazu, v Pragi, v Budimpešti, pa tudi v inozemstvu, v Münchnu, Berlinu, Zürichu itd. Mogli so zasledovati razvoj in napredek svoje stroke, če že ne izravnati, pa vsaj iz tuje literature.

Pred prevratom so prihajali v naše kraje tuj obrtniki iz večjih avstrijskih mest. Pri nas so se stalno nesešli in izvrševali svojo obrt. Seboj so prinesli izkustva in razne tehnične pri obitve, ki so bile našim obrtnikom še neznanne. Od njih so se jih kaj kmalu pričeli in jih uporabljali tudi pri svojem delu. Danes pa je tudi ta način strokovnega izpopolnjevanja našim ljudem zaprt. Stroji predpisi o zaščiti našega delavstva onemogočajo poselitev in izvrševanje obrtnega poklica tujim državljanom. Iz enakih razlogov je tudi našemu naraščaju oteženo praktiranje in specializacija v inozemskih podjetjih. V zadnjih časih skusa dogeti naše in nemško obrtništvo izmenjavo strokovnega naraščaja. Seveda se to zamenjave moreno poslužiti le naši mojstri in pomočniki, ki obvladajo nemški jezik. Do sedaj so pošiljali le večja industrijska podjetja nekaj svojih najboljših inženjrov, tehnikov in delavcev v inozemska podjetja, da se tam specializirajo za gotova dela.

V našo državo prihajajo še vedno inozemski strokovnjaki. Tvoja industrija, ki uvaja v našo državo svoje proizvode, posebno stroje in aparature, pošilja z njimi tudi svoje specialiste, da jih montirajo in instalirajo, toda le za kratko dobo.

Zaradi neznanja našega jezika ti ljudje navadno ne pridejo v ožji stik z našimi obrtniki izven obrata, v katerem so zaposleni. Zato se tudi naši ljudje od njih ne morejo ničesar naučiti. Ti specialisti tudi nimajo nikakega interesa naučiti naše ljudi novih tehničnih pridobitev, ker nimajo od tega pravi nobenih koristi. Ker si naše gospodarstvo s temi specialisti za silo pomaga, odlagamo temeljito reorganizacijo strokovne vzgoje svojega naraščaja na poznejši čas. Naše narodno gospodarstvo pa ima od tega dvojno škodo. Naša podjetja so primorana specialiste drago plačevati. Denar, katerega ti ljudje prejmejo, navadno pošiljajo svojem v tujino in ga tako odtegujejo našemu denarnemu prometu. Naše gospodarstvo pa mora nositi težka socialna bremena podpor in drugih dajatev za naše brezposelno delavstvo.

Ing. Kregar Rado

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V SISKI, TELEFON 41-79

Ljubezen in zaobljuba

Willy Birgel in Hansi Knoteck v glavnih vlogah.

Dopolnilo kolorirana šolajgra in Paramountov žurnal.

PREDSTAVE: V soboto ob ¼9. uri, nedeljo ob 3. 5. 7. in 9. ponedeljek ob ¼9. uri

Prihodnji spored: MATURA

Koliko časa nosite moško obleko?

Navadno toliko časa, dokler trpi blago, oziroma dokler je isto lepo.

Vsled tega nima smisla kupiti slab štof, čeprav ste mogoče primorani stediti.

Pojdite v tem slučaju raje v trgovino, kjer vam nudijo za malo denarja dober češki štof.

Taka trgovina pa je trdka

MANUFAKTURA

KOMANDITNA DRUŽBA
MESTNI TRG 17.

DNEVNE VESTI

— Iz »Službenega listca.« Službeni list iz banke uprave dravske banovine št. 19 z dne 5. t. m. objavlja dodatek h konvenciji o trgovini in plovi, sklenjeni med Jugoslavijo in Francijo, poslovnik zveze notarskih zbornic krajevine Jugoslavije, pojste in navodila za carine proti uvozu semen kulturnih rastlin zaradi gojitve boljših vrst in popravek v banovi odločbi o otvoritvi in trajanju strokovnega tečaja za obšinske uslužbence.

— Odkup Prešernove rojstne hiše po šolski mladini. Prejeli smo: Prispevki za odkup Prešernove rojstne hiše po šolski mladini že prihajajo in je odziv učenecv in učiteljstva v splošnem zelo lep. Pri tem je opazila banska uprava, da se vsa šolska vodstva ne držijo natančnih navodil, danih v tujaknjem odloku IV. No 20704/1 z dne 1. decembra 1937. Tam je naročeno, da naj ima vsaka pošiljka naslednje podatke: 1. številu učenecv, 2. vsota prispevkov vseh učenecv, 3. vsota prispevkov ostalih darovalcev, 4. skupna vsota vseh prispevkov. Vsi ti podatki so nujno potrebni, ker bo po zaključitvi zbirke izšlo poročilo, ki ga bodo dobile vse šole in ki bo vsebovalo omenjene štiri podatke. Zato opozarja banska uprava vse šole, ki prispevkov še niso poslale, naj se natančno držijo navodil v okrožnici. Tiste šole, ki so prispevke že poslale, pa niso navedle zahtevanih podatkov, naj to nemudoma store naknadno. Vse zbirke naj se zaključijo s 15. marcem in naj se denar takoj pošlje. Po pooblaščenju bana načelnik prosvetnega oddelka: dr. Sušnik.

12. MARCA MEDNARODNI PLESNI VEČER

v Kazini — Adamič jazz

— Seja uprave zveze industrijev. Dne 3. marca je bila pod predsedništvom g. Avgusta Praprotnika plenarna seja uprave Zveze industrijev. Centralni zbor v Beogradu bo v začetku meseca aprila v Beogradu, skupščina Zveze industrijev pa 22. marca. Poslovno poročilo je prečital glavni tajnik dr. Adolf Golia. Omenil je predvsem vprašanje reforme železniške tarife. Tarifni odbor si je usvojil večino predlogov Zveze glede deklasifikacije posameznih vrst blaga. Sprejeta je bila zahteva, naj se uporablja tarifa za 15 tonske pošiljke tudi v primerih, ko uporaba takih pošiljk ni možna. Zveza industrijev se je izjavila proti nameravaniemu povišanju nevarnostnih razredov. Predlagala je, naj večjo dodezadene carinske olajšave tudi v primerih, ko je ministrstvo za trgovino in industrijo že izdalo dovoljenje za ustanovitve podjetja ter je podjetje stroje že naročilo in delno plačalo. Dne 8. t. m. bo seja odbora električnih podjetij in plinarn, na kateri bodo razpravljali o varovanju pridobitvenih pravic. Pri poverjenstvu v Mariboru se uvedejo stalni uradni dnevi.

KINO UNION, tel. 22-21

Samo še danes in jutri predvajamo sijajno filmsko satiro, film, ki ga hvalijo vsi kritiki in ki ga publika gleda z največjim navdušenjem

Mr. Deeds Gary Cooper

MILIJONAR DOBROTNIK

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15, jutri, v nedeljo, pa le ob 15. in 17. uri.

Jutrišnji zadnji 2 predstavi odpadeta.

— Protituberkulozni dinar je v mesecu februarju dosegel kosmato vsoto 373.024 din, ki je namenjena za zgradbo azila je-tišnih bolnikov. Vsem darovalcem izven stanovske akcije, ki so prispevali za azilski sklad, se Protituberkulozna liga v Mariboru iskreno zahvaljuje.

— Nemški gostje v sokolskem okrovališču Petrovo. Naše prvo sokolsko okrovališče »Petrovo« v Kranjski gori, je bilo komaj otvorjeno, pa je že zaslovelo tako, da ima od dne do dne več gostov in prijateljev. Zdaj je v tem krasnem domu 31 nemških gostov iz Frankfurtu ob Meni in dom je 28-krat zaseden.

— Ženski pokrovi prireja študijski tečaj za politična, gospodarska in socialno-politična vprašanja vsak ponedeljek ob 18.15 v dvorani Zveze gospodinj. Gradisce št. 14, I. dno. Predavati bodo g. dr. Bajič, dr. Gošić, Koc, Seunig, dr. Verčon, dr. Vogelnik in Zagor. Dostop imajo samo žene in ženska mladina. 7. t. m. Predava g. Albert Koc: »Kaj bistvenih momentov o našem političnem razvoju.«

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo stanovitno, jutranja megla, čež dan lepo sončno vreme. Jutranj je deževalo v Zagrebu in Samojem, v Beogradu pa deževalo in sne-

žilo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 13, v Mariboru 12,8, v Ljubljani 12,2, v Zagrebu 9, v Beogradu 7, v Sarajevu 4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 778,5, temperatura je znašala —1,0.

— O vojnih spomenikih bodo v nedeljo 6. t. m. predavanja v Ljubljani, Celju in Mariboru. Priredi jih Zveza bojevnikov, ki bo ta dan nabirala po vsej Sloveniji prispevke za spomenik neznanim slovenskim vojakom iz svetovne vojne na Brezjah. Poskusno predavanje, ki ga je imel v sredo 2. marca, v beli unisoniki dvorani v Ljubljani za člane osrednjega odbora Zveze bojevnikov in povabljene goste Podpredsednik Zveze Rudolf Wagner, je živo prikazalo vso tragiko vojne, pa tudi smisel, ki jo imajo narodi, med njimi prav posebno naš slovenski narod, za počastitev v svetovni vojni padlih in umirlih vojakov. Lepe skulptorne slike nazorno prikazujejo veličino in lepoto spomenikov. Zato opozarjamo vse, da se predavanju udeležijo. V Ljubljani bo predavanje ob 11. dopoldne v frančiškanski dvorani, v Celju ob 9. dopoldne v dvorani kina Ljudski dom, v Mariboru pa ob 11. dopoldne v dvorani Ljudske univerze. Ne zamudite in pridite k predavanju vsi, ki se zanimajo za delo pri postavitvi vojnih spomenikov. Vstopnine ni.

— Opozorilo vsem državnim in samoupravnim ukupencem in aktivnim državnim in samoupravnim nameščencem dravske banovine! Banovinsko društvo državnih in samoupravnih ukupencjev za dravsko banovino v Ljubljani je ustanovilo »Posmrtni sklad«, ki je začel pravkar poslati. Starostna doba neomejena. Mesečni prispevek znaša 10 din. Redni člani P.S. morejo postati vsi društveni člani, izredni pa zakonite soproge in otroci članov društva in vsak aktivni državni ali samoupravni uslužbenec in njihove soproge ter sestre rednih in izrednih članov P.S. V ostalem pa ni nikakih nadaljnjih razlik med rednimi in izrednimi člani. Natančnejše informacije se dote v društveni pisarni v Wolfovi ulici št. 10/11 (Dolnovečarska hiša), kjer se dobi oz. naroči »Pravilnik«.

— Obvestilo. Zaupniški zbor delavstva Strojnih tovarn in livarn d.d. v Ljubljani sporoča: Ker se zlorablja na račun zaupniškega zbora Strojnih tovarn in livarn nabiralna akcija, opozarjamo cenjeno občinstvo, da je akcija že davno končana in naj se morebitni nabiralci takoj izročijo policiji.

— Največja letošnja plesna prireditve bo nedvomno »Mednarodni plesni večer« v soboto 12. marca v Kazini, kjer se bo vršil plesni turnir za prvenstvo Jugoslavije 1938. Poleg naših najboljših plesnih parov tekmujejo za naslov prvaka tega mednarodnega turnirja še prijavljeni mednarodni plesni sportniki-pravki iz Avstrije, Češkoslovaške in Nemčije, tako da bo to do sedaj v Jugoslaviji največja tovrstna prireditve. Vse natančnejše bo še objavljeno.

Iz Ljubljane

— Prireditve v okviru razstave likovnih umetnin Male ženske antante. Otvoritev razstave bo v nedeljo, 6. t. m. ob 11. dop. v Jakopičevem paviljonu. Razstavo otvoril ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen. Ob 13. priredi ban z go. soprogo na čast došlim gostem in umetnicami obed v banski palači. V ponedeljek, 7. t. m. bo na češko-slovaškem konzulatu za povabljenih goste čajanka, ki jo priredita češko-slovaški konzul g. ing. Miškovsky in njegova ga. soproga. V torek popoldne bo prijateljski sestanek iz Prage, Beograda, Zagreba in Sušaka došlih zastopnic Jugoslovanske ženske zveze in umetnic ter zastopnic ljubljanskih ženskih organizacij. Priredi ga dravska sekcija JZZ. Istega dne bo v ljubljanski operi slavnostna premiera Dvojakove opere »Jakobine«. Razstava bo odprta od 6. do 20. t. m.

— Ivan Noč, slovenski pianist, ki živi dober sloves tudi izven meje svoje ožje domovine, nastopi na samostojnem klavirskem koncertu v petek, 11. t. m. ob 20. v veliki filh. dvorani. Ta koncert bo drugi Nočev klavirski večer v letošnji koncertni sezoni. Prvi večer je bil v začetku decembra lanskega leta in je občinstvo pokazalo zanj zelo velik interes. Prodaja vstopnic v knjižarno Glasbene Matice.

— Veliko zanimanje vlada v Ljubljani in okolici za koncert mladih dunajskih pevcev: Wiener Sängerknaben. To kaže prodaja vstopnic v knjižarno Glasbene Matice. Dober del dvorane je že zaseden in prosimo vse, ki želijo prisostvovati temu znamenitemu koncertu, da si kupijo vstopnice v predprodaji, da ne bo v ponedeljek zvečer nepotrebnega trena pred blagajno v Unionu. Opozarjamo, da je koncert Wiener Sängerknaben samo v ponedeljek dne 7. t. m. in da ta koncert ne bo prenašan po radiu. Zato po sedeže v Matično knjižarno!

— Koncertni nastop ljubljanskih srednjih in učiteljskih šol. V nedeljo 13. t. m. bo dopoldne ob pol 11. v državni operi koncert ljubljanskih srednjih in učiteljskih šol. Nastopile bodo vse tovrstne šole in sicer vsaka z 2 ali s 3 pevskimi točkami, drž. učiteljske poleg tega še s svojim godalnim orkestrom (3 točke). Vsega skupaj se bo pelo 27 pesmi, ki so vzete iz slovenske, deloma tudi iz jugoslovenske in slovenske glasbene literature. Besedilo vseh pesmi, ki se bodo pele pri koncertu, je izšlo v tisku in ga bo dobil vsak obiskovalec te šole, ki prireditve brezplačno na razpolago pri blagajni v operi, ki bo kupil vstopnico. Kajti znano je, da

je užitek pri koncertu znatno večji in popolnejši, če je poslušalec posebej znano tudi besedilo, ki si ga zlasti dijaštev večkrat težko nabavi, če ga je treba plačati. Koncertni nastop je predvsem namenjen srednješolski mladini in staršem učenecv in učenk, pa tudi vsej javnosti, ki se zanima za delo naše šole. Vstopnice od 20 din navzdol do 2 din so na razpolago pri dnevi tlagajni drž. opere. Morebitni čist dohodek se bo razdelil med sodelujoče šole za nabavo učil za pevski in glasbeni pouk.

— Zveza bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Jugoslavije podružnica ljubljana opozarja in vabi svoje članstvo na današnji XVII. redni letni občni zbor ob pol 2. v veliki dvorani Delavske zbornice. Udeležba naj bo za vsakogar častna dolžnost. — Upravni odbor.

— V Sentijskem gledališču bo danes ob 20.15. in jutri popoldne ob 15.15. pri predstavi zabavne Molnarjeve veseloigre »Njena velika ljubazen« svet polno smeha. Razgibanost dejanja, fin humor, vedra vsebina in udarna duhovitost odlikujejo to gledališko delo, ki vžiga in izvrstno zabava gledalce, prve je izvrstno našaditana in sodelujoje igra moči odra. Kdor bi se rad dve uri dobro zabaval, naj si ogleda šlager letošnje sezone. To sta poslednji vpisoviti te duhovite veseloigre. Prihodnji teden se vpisoviti prvi Bučarjeva veseloigra z godbo in petjem »Smuk smuk«.

— V Masarykovu proslava. Masarykov rojstni dan 7. marca bo proslavila bratska češko-slovaška republika tudi po njegovi smrti, kakor ga je slavila za njegovega življenja. JCL v Ljubljani bo priredila Masarykovo proslavo v ponedeljek ob 18. v frančiškanski dvorani. Proslava je namenjena naši srednješolski mladini, zlasti oni, ki obiskujejo češke tečaje, vabljeni pa je tudi ostalo občinstvo. Vstop prost.

— V Zvezi onemogel obrtnike in vdorov iz Ljubljane razpisuje obrtniško društvo vsakoletno podeljevanje podpor. Prošnje naj se vložijo pri predsedniku do 12. t. m. Can-karjevo nabrežje 9.

— Predavanje Prirodoslovnega društva. V torek 8. marca bo predaval ob 20. v mali filharmonični dvorani doc. dr. Albin Seliskar o temi »Žival in rastlina kot reagenti«. Predavanje bo združeno s projekcijo slik in predvajanjem poskusov na preživetih organizmih.

— Nekaj novega bo za Ljubljano dvomesečni brzoletni esperanto. Otvoritev v torek 8. marca ob 19.30. v raski (Vegova ul.). — V Nebošični v veselim razpoloženju. Ljubljanci so v nebošični pustovalni prav veselo, uprava tega priljubljenega ljubljanskega zabavišča pa je poskrbela za prijetno razvedrilno vstopno posnetko. V baru nastopa nekaj prvotnih plesal, posebno pa se odlikuje plesni par nekoga Multa in simpatična Evropska. Tudi kavarna je zdaj dosti bolj obiskana, ker je angažirana nova godba, ki jo predstavljajo sami Slovani, med katerimi so Rusi, Čehi in naši domačini. Ta godba je čisto gotovo ena izmed najboljših v Ljubljani in zasluži vso pozornost naših meščanov.

— Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga drž. uslužbenecv v Ljubljani, ima svoj 63. redni občni zbor v ponedeljek 7. marca ob 19.30. v sejni dvorani Mesnega poglavarstva v Ljubljani. Zborovalni red je objavljen v štev. 4 lista za državne nameščenice in upokojence »Naš glas«.

— V društvu »Socia« v Ljubljani bo drevi v salonu pri »Levu« ob 20.30. uri predaval g. Bogdan Zupan, fin. ur. o hipnozi in telepatiji, s katero se bavi že 18 let ter ima za seboj nešteto javnih nastopov in predavanj. Poznanja ga ne le v Ljubljani, temveč tudi v Zagrebu in Beogradu.

— V soboto nam bo predvedel vse eksperimente v telepatiji in hipnozi, ki jih imajo na programu poklicni hipnotizerji ter potem pa poljuden način razložit bistro teh pojavov, trike poklicnih eksperimentatorjev in tudi razne nevarnosti. Čela vrsta poskusov bo poučna in tudi zabavna. Sočani in prijatelji, ne zamudite lepe prilike ter pridite polnoštevilno in točno. Vstop vsem prost.

— Zveza gospodinj priredi v marcu tečaje za paljeno testo 14. ob 9., masteno listnato in kvaseno testo 21. ob 15., razne sendviče 11. ob 9. in 15. ob 15. Za vsak tečaj prijava vsaj en dan pred tečajem ob uradnih urah od 16. do 17.

— Popravek. Z ozirom na članek, ki ste ga objavili v »Slovenskem narodu« dne 26. februarja 1938, v številki 46, na strani 3, v stolpcu 5 zgoraj, pod naslovom: »Dve za-nemarni ulici«, vas prosim, da izvolite v smislu člena 26 zakona o tisku prireditelj v Vašem listu na istem mestu in v enakem tisku sledeti uradni popravki: Jesenkova in Malgajeva ulica sta stranski ulici in sta prav malo prometni, saj je svet, ležeč ob njima, le deloma zazidan. Zato je posebej razumljivo, da se cestisti teh dveh ulic zdaj šele gradi in utrjuje. Dojem so hodniki že urejeni in nasuti, je treba cestiste dvigniti skoraj za en meter. Zaradi tega dovajajo mesno cestno nadzorstvo na cestiste gramoz, izkopan pri napeljavi kanalizacije v Spodnji Šiški. Pri takih delih ni naglica nikoli koristna, posebno v zimskem času ne, če se hoče, da bo cesta dobro in trdno zgrajena. Prebivalci ob teh dveh novih ulicah, ki se šele grade, bodo ob upoštevanju navedenega pač uvideli, da njihovim željam iz tehničnih ozirov ni mogoče takoj ustreči. Pri selitvah in drugih takih prilikah bodo morali vztrajati pač previdno vztrajati, dokler ne bo cestiste dokončno izgrajeno in utrjeno. Z odličnim spoštovanjem predsednik dr. J. Adamič.

Iz Maribora

— Premješčen je iz Maribora v Požarevac poveljniški pešpikovski moške kaznišnice g. Gjuro Sudzakovic.

— Posmrtni sklad mestnih uslužbenecv. Društvo mestnih uslužbenecv v Mariboru je že dolgo bavilo z idejo ostanova posmrtninskega fonda mestnih uslužbenecv. V ta namen so nekoliko spremenili pravila. Na četrtimv običnem zboru je bil sprejet sklep, da se ta fond osnuje v najkrajšem času.

— Konec tedna v gledališču. Drevi bo druga repriza Verdijeve opere »Trubadur«. Red B. V nedeljo popoldne zelo zabavna pravljica: komedija »Gašper in Hudamora«. Otroška predstava. Zvečer gostuje po daljšem prestanju Marica Brumen-Lubejeva v vlogi Hanerl v Schubertovi operi »Pri treh mladenkah«. Obe nedeljski predstavi ob znanih cenah.

— Rudarska stavka v rudniku Stanovsko. Rudniki Stanovsko pri Poljčanah se mora še vedno boriti z materialnimi težavami. Ker je rudniška uprava delavcem zopet ostala dve mesečni mezdji na dolgu, so rudarji pričeli stavkati. Vodi jo se pogajanja.

MATINEJA. Eksotični vefilm iz življenja otočanov Južnega morja

POSLEDNJI POGAN

N.peta igra prirode in ljudi.

KINO MATICA

DANES ob 14.15 uri, v nedeljo ob 10.30 dop., v ponedeljek ob 14.15 uri. Cene din 3.50 — 6.50

Dva dobitka po 100.000 din

Izrebranih bo še 5 dobitkov po 200.000 din in 3 po 100.000 din

Ljubljana, 5. marca.

Danes je bil posebno srečen dan zvebrebranja, ker sta bila prvi izrebrana dva večja dobitka, in sicer po 100.000 din. Doslej so bili največji izrebrani dobitki po 80.000 din in sicer prvi in drugi dan ter večeraj. V četrtak je bil največji izrebrani dobitek 60.000 din. Prihodnje dni bo izrebranih še pet dobitkov po 200.000 din in trije po 100.000 din. Morda že v ponedeljek, ali pa šele zadnji dan. Zadnji dan bodo izrebrane štiri premije in sicer dopoldne »males«, popoldne pa milijoni.

Zanimanje za zvebrebranje raste od dne do dne in ljudje, ki zvesto poslušajo izklicavanje števk, so srečni čeprav ne zadehne njihove sreče. Tolažijo se namreč, da bodo zadeli zadnji dan milijone, če ne bodo prej izrebrane njihove številke. Že zaradi tega je treba pozdravljati sistem zvebrebranja, kajti ljudje lahko upajo do zadnjega trenutka, da bodo med srečnimi.

Na današnjem zvebrebranju so bili izrebrani naslednji večji dobitki:

100.000 din	24.770	79.504
40.000 din	21.428	
35.000 din	41.515	98.013
30.000 din	41.746	
20.000 din	14.052	87.311
15.000 din	89.506	13.802
12.000 din	1.326	20.483
10.000 din	43.775	93.015
8.000 din	32.254	53.060
6.000 din	56.886	16.587
5.000 din	1.619	30.634
4.000 din	25.757	80.412
3.000 din	81.584	20.834

Na današnjem zvebrebranju so bili izrebrani naslednji večji dobitki:

12: Operativni odločki (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Ruski odmevi (plošče). — 14: Napovedi. — 15: Zdravstvena ura: Notranje krvavitve (g. dr. Anton Breclj). — 18:20: Lelo: Na mona, orkestralna suita (plošče). Variacija: Podoknica — Nastop glumačev — Semeni pralik (konservator, koncert dr.). — 18:40: Kulturna kronika: Slov. narodno kulturni problem (g. dr. Stanko Gorjanc). — 19: Napovedi. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Zanimivosti. — 20: Češka lahka glasba (plošče). — 20:30: Preno iz Prage: Masarykov spominski večer (obletnica rojstnega dne). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Za zabavo (igra Radijski orkester). Konec ob 23. uri.

Torek, 6. marca

11: Solska ura: Pisava nol po Kristoforu rojstvu, predavanje ilustrirano s klavirjem (g. dr. Josip Cerin). — 12: Iz zvočnih filmov (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Pevski zbor mestne ženske realne gimnazije. — 18:40: Racionalizem in judovstvo (g. Fr. Terseglav). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Zabavni zvočni tehnik. — 20: Koncert Radijskega orkestra. — 20:50: Zbor praških učiteljev (plošče). — 21: H. ura češke moderne klavirske glasbe (g. prof. Pavel Sivc). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Za razvedrilno (igra Radijski orkester). Konec ob 23. uri.

Uradno vremensko poročilo

od 5. III. 1938

Rateče-Planica, 870 m: +1, jasno, mirno, 80 cm snega, skakalnica uporabna. Pokljuka, 1300 m: +2, jasno, mirno, 80 cm snega, južen. Dovoje-Mojstrana, 650 m: +3, jasno, mirno, 20 cm snega, južen. Doma na Komni, 1520 m: —1, 190 cm snega, sneži. Dom na Kravcu, 1700 m: —5, jasno, 100 cm snega, po robovih spihan, v dolinah prišč. Erjavčeva koča na Vršcu, 1501 m: 125 cm snega, jasno, poleden sneg. Dodatno poročilo z dne 4. III. 1938: Gorjane, 1000 m: —4, jasno, mirno, 60 cm snega, smuka dobra, izgledi dobri. Sv. Križ nad Jesenicami, 1000 m: +7, jasno, vetrovno, 30 cm snega, južen.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG Zagreb, ILKA 15.

GAJEVA 8. obvešča neobvezno, da so v 5. razredu 35. kola državne razredne loterije 4. t. m. bili izrebrani sledeči dobitki:

DIN 80.000 št.	89389
DIN 50.000 št.	16840
DIN 25.000 št.	1064
DIN 20.000 št.	87677, 97647
DIN 15.000 št.	25771, 32878, 57756, 58211
	76153, 80411, 90109
DIN 12.000 št.	46461, 84062, 99097
DIN 10.000 št.	3638, 40710, 42507, 47156
	64483, 66993, 68965, 76587, 89052

PO DIN 8.000 — št.	7682, 8729, 34162
	36460, 49132, 54173, 65020, 78350
	89629, 90415, 90895, 96643
PO DIN 6.000 — št.	306, 1375, 11673
	17119, 38901, 44078, 47652, 62649
	61623, 66211, 70591, 89053, 89065
	93218, 96029, 97182, 98241, 99029
	99252, 99700

PO DIN 5.000 — št.	14675, 15369, 16894
	18185, 18466, 23501, 27601, 29415
	30039, 31551, 39302, 45344, 52962
	60372, 66352, 67661, 69099, 77631
	84611, 91471, 93141, 95027
PO DIN 3.000 — št.	6726, 9477, 24328
	37498, 41856, 42729, 52963, 53511
	54127, 60114, 62505, 66093, 78393
	84455

Popolno uradno listo dobitkov, izdano in kontrolirano od same državne razredne loterije, torej brez vsakih pogrčkov, pošljemo vsakomur na zahtevo.

Iz Trbovelj

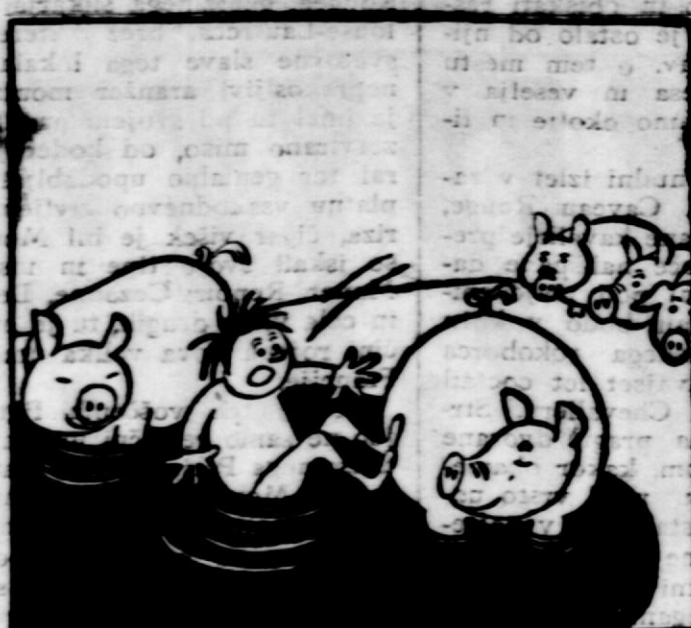
— Člani društva strojevodij iz Ljubljane in Maribora, ki so si ogledali rudniške naprave, so nabrali 500 din in denar izročili Društvu za varstvo otrok in mladinsko skrb v Trbovljah. Plemeniti darovalcem iskrena hvala.

— SK Trbovlje je ustanovil sekcijo za hokej, ki bo priredila jutri v nedeljo prvenstveno tekmovalje v hokeju za dravsko banovino. Izbrano tekmovalje bo ob 10. v Sokolskem domu, finalno tekmovalje pa ob 16. istotam. Sodelovalci bodo vsi klubi dravske banovine.

— Kmetje so zvisali cene mleku od 2 din na 2.50 din za liter. Včeraj so se kmetje in konzumenti dolgo prepekali zaradi podražitve.

Trije vlogi v Trbovljah

Trbovlje, 5. marca.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekluci, izjave beseda Din 1, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

Vse naše inserente

In tiste, ki nam na oglase v našem listu pošiljajo pismene ponudbe, opozarjamo, da smo na našem poslopiju v Knafljevi ulici št. 5 namestili poseben nabiralnik rdeče barve, v katerem ponudniki lahko puščajo svoje ponudbe, prav tako pa tudi inserenti naloge za oglase. Inserenti nam v primeru, če nam oglašne naloge puščajo v nabiralniku, morajo odgovarjajoči znesek priložiti v znakah, ker sicer oglasov ne bomo uvrščali.

RAZNO

Beseda 50 par davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Pomladne novosti! vseh oblačil, sport, kamgarn, obleke, pumparice, perilo itd. najceneje

PRESKER
Sv. Petra cesta 14

50 PAR ENTLANJE

ažuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Julijana«, Gosposvetska cesta 12

ribje olje

dr. Piccolija v Ljubljani iz lekarne se priporoča oledim in slabo notnim rešbam

Avtomatske biljarde

izdelujem v svoji specialni mizarški delavnici po najugodnejših pogojih za gotovo in v najem. Zahtevajte ponudbo! »PRIMA« Zagreb, Klaičeva 46. 583

SEMIENSKI KROMPIR bel, garantiran, vagonice količine dobavlja Franjo Šoper, Hrastnik. 635

GOSTILNA »MARTINA« Zgornja Siska. Jutri koncert slovenskih narodnih pesmi! Na izbiro Vam bo pristna ljutomerska in dolensko-kapljica in vsakovrstne kuhinjske dobrote! 646

JAVNA DRAŽBA najdenih predmetov bo 9. marca t. l. ob 9. uri na glavnem kolodvoru v Ljubljani. 650

DOPISI

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

ZNANJA ZELI 32 leten poročen postaven gospod z istotako gospo ali gospodično. Ponudbe pod »Vesna«. 649

STANOVANJA

Beseda 50 par davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Enosobno stanovanje event. s kabinetom ali malo dvosobno išče snažna in mirna uradniška stranka (dve osebi) za april ali maj. Plačnik zanesljiv in točen. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Stalene«. 589

KUPIM

Beseda 50 par davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

STARE RABLJENE ZABOJE raznih velikosti, kakor od tobaka, vžigalic itd. stalno kupujem. Prešeren Ivan, Kranj. 620

POUK

Najmanjši znesek 8 Din. Beseda 50 par, davek posebej.

STROJEPIŠNI POUK Večerni tečaj, oddelki od pol 7. do 8 in od pol 8. do 9. ure zvečer. Vpisovanje dnevno od pol 7. do 8. ure. Na razpolago 25 najrazličnejših pisalnih strojev. Christofor učni zavod, Domoljanska c. 15.

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

PRODA SE polica za shrambo in oprava za sobo. Naslov v upravi lista. 646

TRGOVCI POZOR!

Radi opustitve trgovine in delavnice razprodajam D. M. C. in C. M. S. material, različne predtiskane, slikane in pričete prtiče, blazine in prte, krasne gobeline in pričete preproge, več prvovrstnih vezilnih strojev, šablone, prašek in aparate za predtiskanje i. t. d. pod nabavno ceno. Cenjene dame naj dvignejo izdelano blago do 1. maja. M. Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3. 636

Dunajski velesejem

od 13. do 19. marca 1938

Znatno znižane vozne cene. Brez potnega vizuma! Z velesejmsko legitimacijo in potnim listom prost prestop meje v Avstrijo. Madžarski prehodni vizum se bo dobival na podlagi velesejmske legitimacije na meji. Znatno znižane vozne cene na jugoslovenskih, madžarskih in avstrijskih železnicah, na Dunavu, po Jadranskem morju in v zračnem prometu. Pojasnila vseh vrst in velesejmske legitimacije (po 50 dinarjev) se dobe pri:

Wiener Messe, A. G., Wien VII.

in pri častnih zastopstvih v LJUBLJANI, ki so: Avstrijski konzulat, Tyrševa cesta 31; Zveza za tujski promet v Sloveniji (PUTNIK), Tyrševa c. 1; podružnica Zveze za tujski promet (PUTNIK) v Mikličevem hotelu nasproti glavnemu kolodvoru in druge podružnice.

Otroški vozički, najnovejših modelov
Dvokolesa, motorji, tricikli
Šivalni stroji, pogreznjivi
PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO
»TRIBUNA« F. BATJEI
LJUBLJANA, Karlovska cesta 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

Pust je minul, zdaj se lahko razvedrimo le v kavarni „Stritar“

Kjer igra nova damska kapela z vijolinskim primašem ter 5 mladimi glasbenicami. Slišali boste peti tudi dobro pevko Danico, ki Vam bo zapela, kar Vam bo srce poželetelo. V soboto in nedeljo odprto vso noč!

ZALOŽBA »CESTA«

Ljubljana — Knafljeva ulica 5

Vam priporoča zanimivi knjigi
ZGODBE BREZ GROZE
Pjotr — Rasputin

Broširana knjiga 10.— din, v platno vezana 15.— din. Poština za vsako knjigo 1.— din.

Makulturni papir

proda
uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica štov. 5

Jaz Vam varujem kožo!

Rdeča, hrapava in spokana koža dokazuje, da Vaša koža nima dovolj odporne sile, da je torej slaba. Zato je potrebno, da jo krepčate in sicer z NIVEO. Kajti NIVEA vsebuje »Eucerit« in prodira skozi kožne luknjice globoko v kožo, ji dovaja hrano, jo krepča in ji zvišuje odporno silo. Zato uporabljajte redno NIVEO, da bi Vam ostala koža nežna, mehka in gibčna kljub vlažnemu in hladnemu vremenu!

GOSPODJE

že sedaj dobite

nove pomladne vzorce sraje in samoveznice

pri **Koss. LJUBLJANA**
MESTNI TRG

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1938

začetek: 6. marca.

60% popusta na nemških železnica, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanično biro tajpističnega sejma — Beograd — Knez Mihajlova 33/1.

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies — Ljubljana, Tyrševa cesta 33 — Tel. 27-62

in Jos. Bezjak — Maribor, Gospodarska ulica 25. — Telefon 20-97.

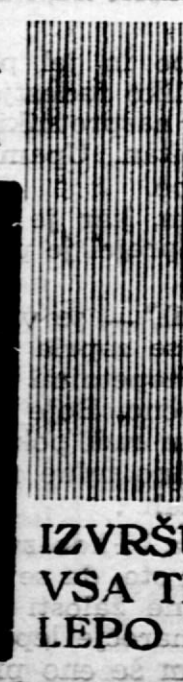
NAJBOLJŠA RADIJSKA REVILJA JO

NAŠ VAL

SPOREDI evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmska smotra, nagradni natečaj.

UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

NARODNA TISKARNA

IZVRŠUJE
VSA TISKARSKA DELA
LEPO IN OKUSNO

Umetne oči

bomo izdelovali čisto po naravi za svoje bolnike v splošni bolnici v Ljubljani v očenem oddelku dne 11. in 12. marca letos.
F. Ad. Müllerjevi sinovi, Wiesbaden.

POZOR!

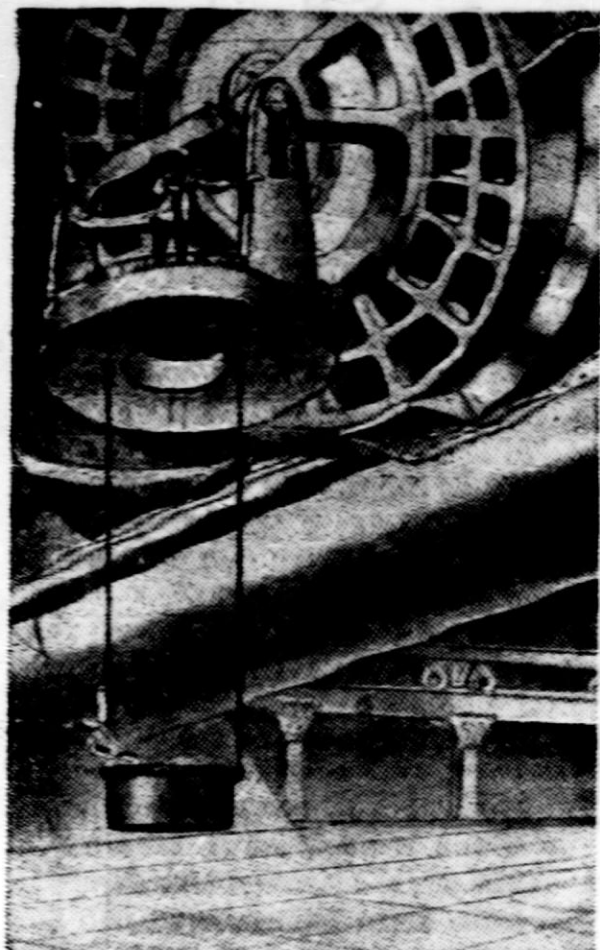
OTVORITEV renovirane restavracije LLOYD. — Dobra dalmatinska, srbska, italijanska, nemška kuhinja. Dnevno sveže morske ribe na izbiro. Dobro šibenško vino, odlikovano v Londonu. Belo 10.—, ružica 10.—, črno 10.—. Extra vino v steklenicah 12.— Din. — Priporoča se

MARTIN BUJAS, Sv. Petra cesta 7. Sprejmejo se abonenti!

Največji daljnogled sveta

Z njim bodo videli zvezdoslovci na desetkrat večje daljave kakor z doslej največjim daljnogledom

Ameriškim zvezdoslovcem ne bo več treba dolgo čakati, da napočijo dan, ko bodo vsi nestrpnost in nervoznost sedli v observatorij na Mount Palomaru v Kaliforniji k lečam največjega daljnogleda sveta in uprli svoje poglede v desetkrat večje daljave,

nego jih je sploh kdaj doseglo človeško oko. To bo trenutke, ki ga nestrpnost pričakujejo zvezdoslovci vsega sveta že 10 let. Toda njihova radost je skaljena z žalostnim dogodkom. Pred leti je umrl najslavnejši zvezdoslovec Amerike in morda

tudi vsega sveta dr. George Ellery Hale, ki je prvi dal pobudo za izdelavo orjaskoga daljnogleda in tudi začel zbirati za to namembna sredstva. Znan prispevek je dal na njegovo pobudo tudi Rockefellerjeva ustanova.

In tako so se neke nedelje v decembru 1924 delavci in inženjerji v newyorških steklarnah Corning Glass Works lotili dela. Več ton raztopljenega stekla so nalili v ogromno kad, namazano na dnu in po stenah z medom. Skoro celo leto se je ohlajala ta steklena greda in inženjerji so skrbno pazili, da je ostala nedotaknjena. Ko se je strdila, so prepevali ogromno zrcalo s posebnim vlakom v Kalifornijo, kjer jih je šele čakala najtežja naloga. Površino zrcala je bilo treba obrusiti in izgladiti do milijontinke palca precizno. Potem so površino zrcala pokrili s tenko plastjo aluminija, ki ne sme biti debelejša od 4 milijontinke palca.

In tako bodo lahko zdaj zvezdoslovci opazovali vsemirje z daljnogledom, štirikrat večjim od doslej največjega na svetu, ki ga imajo v Wilsonovi zvezdarni. Videli bodo na desetkrat večjo razdaljo, kakor se vidi z daljnogledom v Wilsonovi zvezdarni. Seveda si navaden človek težko misli, kaj to pomeni. Zato hočemo pokazati na praktičnem primeru, kako ogromne razdalje so to, odnosno kako močno so leče novega daljnogleda. Če bi ne bilo nobenih ovir, bi lahko videli z novim daljnogledom iz Londona strehe newyorških nebotičnikov in jih strogo ločili med seboj. Zato ni čuda, da zvezdoslovci pričakujejo nova važna odkritja v vsemirju, kamor doslej človeško oko ni moglo prodreti na tako velike daljave, ker ni imelo na razpolago dovolj močnih leč. Z novim daljnogledom bodo zvezdoslovci odkrili tudi mnogo novih nebesnih teles.

Moulin Rouge se seli v Ameriko

Amerika je kupila njegov muzej figurin, da bo imela za svetovno razstavo svojevrstno atrakcijo

Eden izmed simbolov Pariza v očeh tujcev, posebno Američanov, je zdaj v razvalinah, iz katerih bo kmalu vstal k novi slavi. To bo ena izmed temeljnih izprememb, kakršnih ima za seboj že več od časov svojega ustanovitelja Josefa Ollera leta 1889. To je pa bila njegova najslavnejša doba, tih petnajst let na meji stoletja, ko so v njem triumfirali Valentin de Desossé, Grille d'Ecourt, slavna La Goulue, Nini Patte-en-l'air in vse te kraljice francoskih kankanov in popevk z nogami za glavo in poplava snežno belih spodnjih kril iz čipk. Z njimi so vladala tu pozneje najslavnejša imena čopica in svinčnika: Renoir, Degas, Toulouse-Lautrec in cela vrsta drugih slavnih slikarjev, ki so ovekovečili slavo takratnega Moulin Rougea, njegovih lepotic, plesalcev in pariske družbe za vse vekove in vse svetovne muzeje.

Seasoma je seveda večkrat izpremenil svoje lice. Toda četudi je bil začasno cafe-concert, music-hall in kino, četudi je v 15. letu pogorel in je moral biti ves na novo zgrajen, je ostal do zadnjega isti pravljinski Fenix nad avenue de Clichy, najbolj pariski hram boginje Tersiphore, kjer so se male pariske ženske doslovno opajale s plesom, radovedni tujci so pa prihajali v nabito polnih avtokarjih z mamečimi napisi: »Pariz ponoči«, opajate se z ožračjem, ki je imelo zadnja leta od prvotnega šarma Moulin Rougea samo še pozni odsev slavnega imena. Zdaj se je pa sesul pod udarci motik in krampov tudi Moulin Rouge iz leta 1923 z rdečimi neonskimi lopatami, leno vrtečimi se, da vstane spomladaj v moderniji obliki k novemu življenju. Toda v njem ne bo več muzeja voščenen figurin. Tudi Moulin Rouge je namreč imel svoj muzej, ki je v voščenenih figurinah predstavljal svojo zgodovino in slavo njegovih postav.

Ta muzej je kupila Amerika, da napravi iz njega prihodnje leto atrakcijo svoje razstave v New Yorku, da bo imela res nekaj pariskega, kar bo vzpodbudilo povprečnega ameriškega posetnika in mu pričaralo med prizori in figurinami doživljeno pred-

Slavna plesalka Mistinguette

dvoma, da bo ta atrakcija svetovne razstave v New Yorku in da bodo radi plačali en dolar ali dva vstopnine stototisoč Američanov, katerim vse življenje ni bila dana

prilika potovati v Evropo in obiskati resnični Moulin Rouge, kjer je ostalo od njihovih arhaističnih predstav, o tem mestu francoskega razkošja, plesa in veselja, v povojnih letih realnosti samo okolje in figurine tega muzeja.

To bo ameriški sentimentalni izlet v zakajeno dvorano kabareta Caveau Rouge, kjer bodo srečevali nališpane kavalirje preteklega stoletja, objemajoče nališpane dame z mogočnimi frizurami pod majhen klobuček. In občudovali bodo v kotu improvizirani bar zamorskega rokoborca Sikija, natakajočega že dvajset let coctail nesmrtni Mistinguetti in Chevalieru. Strme se bodo ustavljali na pragu dvorane pred razplezanim kankanom, kakor okameneli v največjem vrtincu, pred vrsto nasmehanih deklet, ki so obstale baš v najtežavnejši in za Američane najmikanjejši stoji s široko razproščenimi krili in visoko h glavam dvignjenimi nogami v blestečih črnih nogavicah in lakastih čevlji. In morda niti dobro opazili ne bodo, da stoji kraj staromodno oblečenega moža s temno brado, mehkim črnim klobukom na glavi in palico v roki, te voščene figurine, predstavljajoče do najmanjše podrobnosti najboljšega in najtemeljitejšega zgodovinarja Montmartra in tega slavnega Moulin

Rougea, genialnega slikarja in risarja Toulouse-Lautreca, brez katerega bi ne bilo svetovne slave tega lokala. Ta prvak in neprekosljivi aranžer montmartrskih noči, je imel tu po svojem prijatelju Olleru rezervirano mizo, od koder je vodil, nadziral ter genialno upodabljal na papirju in platnu vsakodnevno življenje nočnega Pariza, čigar višek je bil Moulin Rouge. Tu so iskali svoje tipe in inspiracije Degas, Manet, Renoir, Cezanne, Legrand, Desbouts in cela vrsta drugih, tu je bila zares po večini rojena nova velika umetnost moderne Francije.

Muzej teh voščenih figur, predstavlja joče ne samo resnični umetniški Montmartre takratnega Pariza in vso slavo historičnega, prvega Moulin Rougea, temveč tudi veliko, morda najpomembnejšo umetniško epoko, iz katere so pognala v bodočnosti težko kdaj prekosljiva imena, se seli v zabojih v Ameriko kot velika atrakcija bodoče svetovne razstave. Skoda, kajti le redkim ameriškim posetnikom bo pomenil več, nego običajni prizor, dozdnevno sliko in simbol pariskega nočnega življenja, dočim se v resnici seli čez morje za vedno kos slavne umetniške epohe in dobe, zgenetne in obelene v plastično podobo, katere Evropa nikoli več ne bo videla.

„Who's who“ — merilo svetovne slave

Najbolj razširjena knjiga v anglosaškem svetu — 4000 strani obsegajoči leksikon živih

Vsaki dve leti izide v Angliji in Ameriki 4.000 strani obsegajoča knjiga v tipični rdeči vezavi v kateri so objavljeni kratki, življenjski vsi znanosti osebnosti političnega, umetniškega, znanstvenega in družabnega sveta. To je angleški Gothajski almanah »Who's who«, edinstvena knjiga svoje vrste, izrazito demokratična, ker ne pozna socialni razredov in razlik, temveč se oзира samo na pomen osebnosti in njena dela. Angleška izdaja te knjige izhaja že 90 let, dočim so Američani šele pri 20. zvezku. Tudi obseg tega dela je zdaj drugačen. Prva londonska izdaja iz leta 1848 šteje samo 827 strani in 8.000 življenjepisov, dočim obseg izdaja 1938 je 4.000 strani in 30.000 življenjepisov. In čeprav je to za naše razmere zelo draga knjiga, je deležna v Angliji in Ameriki največjega uspeha. Nobena druga knjiga je na božičnem knjižnem trgu ne more zasenčiti. Povpraševanje po njej je v angleškem in ameriškem svetu splošno ne samo v uradništvih, velikih uradih in ustanovah, temveč tudi med zasebniki, ki se zanimajo za javno življenje katerekoli panoge.

Točnost tudi v starosti filmskih zvezd

Izdajatelj tega naučnega slovarja vseh v javno življenje posegajočih oseb na vsem svetu se lahko pohvalijo, da so njihovi sodniki vse sodobno slavne osebnosti, kajti vsak mora napisati podatke o sebi in svoj življenjepis za to delo samo. Toda uredništvo se ne zadovolji samo z razpošiljanjem vprašalnih pol ali objavo vseh podatkov, kar jih je kdo o sebi napisal. Velika kontrolna redakcijska služba skrbno in zelo točno prouči vse podatke v življenjepisih in čisto se zgodi, da se vodi o tuj ali oni novi osebnosti, ki naj pride v prihodnje izdajo v »Who's who?« obširna korespondenca z mnogimi zaupniki založništva, univerzami in zavodi ali založniki po vsem svetu, samo da se ugotovi čeprav neznatna podrobnost. V to knjigo namreč ne sme priti nobena netočnost. Založništvo je zelo ponosno na to, da so vsi podatki v knjigi točni, pa naj se nanašajo na osebnost ali na njen pomen ali delo. Tu ni mesta za nobeno osebno reklamo in celo filmske zvezde imajo v tej knjigi točno ugotovljeno starost.

Slava po številu vrstic

Založništvo naroči že v razposlanih vprašalnih polah vsakemu posilencu obseg njegovega življenjepisa in naštevane del s točno odmerjenim številom vrstic tako, da je v načelu knjiga urejevana po strogi hierarhiji, ki določa vsakemu posilencu strogo mesto po njegovem pomenu. Priznati je treba, da je tudi pri manj znanih in pomembnih osebnosti ta določitev povsem pravilna, če upoštevamo težavnost pravične in enakomerne razvrednotitve 30.000 osebnosti vseh držav sveta po številu tiskanih vrstic, ki so jim odmerjene. Da je anglo-ameriški svet znanon nadenjen ne sme založništvo zametati. Založniki razpošiljajo 30.000 vprašalnih pol Američanom in 40.000 Angležem, vendar pa dobe že okrog en milijon lastnih življenjepisov oseb, katerim vprašalne pole sploh niso bile poslale. In vse te odgovore in nove življenjepise je treba strogo razvr-

stiti, proučiti in prekontrolirati, da bi ne izpuštili nobene osebnosti, ki zasluži, da pride njeno ime v knjigo.

Lindberghov vrstični rekord

Biti v tej knjigi pomeni »biti nekdo«. Od tod tudi priznavanje tisočih poedincev, ki njihova imena še niso prišla niti z najkrajšim življenjepisom v to obsežno knjigo, da bi si priborili mesto v njej vsaj s tremi vrsticami. To priznavanje je v Angliji značilna, v Ameriki pa povsem narodna in neodoljiva bolezen. Priboriti si kotiček v tej knjigi pomeni v obeh državah začetek kariere ali slave. V Ameriki je pa za vsakogar, kdor je dosegel kak uspeh v življenju ali v svojem poklicu, naravno življenjski ukaz priti v ta Pantheon živih osebnosti in čim pride njegovo ime vanj, da je pod njim čim več vrstic. Po ameriških nazorih je število vrstic odmerjenih popularnosti in zaslugam, tega ali onega človeka, merilo njegove svetovne slave. Za primer služi Lindbergh, ki je s svojimi 62 vrsticami zasenčil vse slavne politike in filmske zvezde.

Hitler in Stalin v devetih vrsticah

»Who's who« je zares zanimiva knjiga, poučna in potrebna za hitro informacijo, kaj je kdo in kaj pomeni. Diktatorji niso posebej v časteh. Hitler ima samo pet vrstic, Stalin pa celo samo štiri. Pač je pa Mussolini med največjimi državniki z 32 vrsticami angleške izdaje. Vidimo torej, da založništvo dobro plava v političnih vodah in ve, kakšni so toki visoke politike in politični interesi med njegovimi odjemalci. Tudi tekmovanje filmskih zvezd se zrcali na stolnih tega leksikona živih. Greta Garbo ima 11 vrstic besedila tako, da je premagala z dvema vrsticama svojo najnevarnejšo tekmovalko Marlene Dietrich. Neverjetno pa je, da je obe z mnogimi drugimi zvezdami prekosi la Claude Colbertova, ki je pač lahko ponosna na 20 vrstic, saj je tako prekosi la marsikatero mnogo popularnejšo državno pozlavarja. Tudi slovenskih imen je precej v tem leksikonu živih. Seveda pa ne moremo zametati Angležem in Američanom, če našli ljudem in razmer ne poznajo tako dobro, da bi ne bil mogoče tu noben pomislek ali ugovor.

Luksuzni vlak za turiste

Ameriška železniška družba Union Pacific je uvedla na progi Chicago—Los Angeles novo vrsto turističnega vlaka za potnike, ki si ne morejo privoščiti udobnosti in razkošja vožnje v Pullmanovih vagonih. Ta vlak ima zvezo s progi Chicago—North—Western. Razen udobnih kupejev osebnih vagonov ima novi turistični vlak še posebne vagon s počivalnicami, vagon samo za ženske, vagon za otroke, ki potujejo sami in ki imajo med vožnjo na razpolago izolane strešnice ter jedilni in spalni vagon.

Jedila v jedilnem vagonu so zelo poceni.

Za 90 centov dobi potnik hrano trikrat dnevno. Fotovanje v tem vlaku je zelo dobrodošlo potnikom, ki radi med kratkimi dopusti prijetno potujejo. Število mest je omejeno, potnik ima večjo možnost svobodnega gibanja in sprevedniki radi volje izpolnujejo najrazličnejše želje potnikov.

Iz strahu pred zobozdravnikom

Neki potiski železničar je imel hud zobobol. Tevarji so mu svetovali, naj gre k zobozdravniku, pa bo takoj dobro. Toda mč se je strašno bal zobozdravnika in hotel je okrog njegovega doma kakor mačka okrog vrele kaše. Slednje se je junaško odločil, naj železnica nadomesti zobozdravnika. Vzel je tenko, a močno vrstico, privezal na konec za svoj gnili zob, drugi pa na obdobje zadnjega vlaka tik pred odhodom istega.

Vlak je odpeljal, a v zadnjem trenutku se je železničar zopet zbal. Razmišljal je: če bom teke nekaj časa za vlakom, me ne bo tako bolelo, ko mi izdere zob. In tako se je pognal za vlakom. Vrvice se je pa pretrgala. Mož se je spodtaknil in padel na tla, da so ga zbir tri zdrave zobe in zlomil nogo. Boleči gnili zob mu je pa ostal v ustih.

Maharadža industrijalec

Napredni maharadža Mysoreški je zgradil zadnja leta velike železarnice s sorodnimi industrijskimi podjetji na progi Bir—Simga, ki imajo vse pogoje za uspešen razvoj. V okolici so krasni gozdovi in mnogo vode, v bližini so bogata ležišča rude, delovne moči so pa v Indiji itak zelo poceni. Električna železnica vozi v železarnice rudo in oglje. Naprave so zaenkrat še zelo primitivne, v načrtu je pa že velika destilacijska tovarna.

Poleg visoke peči obratuje tudi valjar na in tovarna za poljedelske stroje. Letno se proizvaja okrog 24 ton sirovega železa in 8.000 ton cevi. V svojih podjetjih zaposluje maharadža zaenkrat 1.600 delavcev, 500 rudarjev in nad 5000 siromanih kmetov, ki delajo kot dlnarji v gozdovih, kjer pripravljajo kurivo in žgo oglje.

Definicije

Človek: oblečena zver.

Zivljenje: boj, ki nastane iz strahu pred bojem.

Malomeščan: tisti, ki uživa v pogledu na polom heroičnega podjetja.

Zekonska zveza filmskih zvezd: per astra ad aspera.

Gentleman: mož, ki izpolnjuje svoje moške dolžnosti in ne vsiljuje ženam moških pravic.

Ljubosumnost: tajanje psov, ki privablja zločince.

Misogyn: možki, ki ni imel uspeha pri ženskah.

Pesnikovo življenje: od prečutih noči k presranjanim dnevom.

Pesnik: edini resnični lastnik realitet.

Poezija: devica, ki je bila brez madeža oplojena z duhom.

Dekadencija: paralična diktatura.

Literat: ob osmih se odloči storiti samomor, ob desetih začne pisati poslovnino pismo, opoldne pa nastane iz tega novela. Ali pa tudi: človek, ki ne zna misliti brez črnile.

Strategija ustvarjanja: ideja je napadla avtorja in ga premagala tako, da je zmagal.

Besedna igra: igra besed (ne z besedami).

Resnica: to, česar nihče ne privleče na dan.

Civilizacija: klopica v parku; kultura: park brez klopice; propadanje: klopica brez parka.

Tehnika: sleparija, čije duhovitost opravičuje krivca.

Radio: trajna ondulacija ozračja.

Razvoj človeštva: najprej je delalo iz hrana tržišče, zdaj pa dela iz tržišča hram.

PREDRAGA LOČITEV

Čikaska igralca pride v odvetniško pisarno in pravi odvetniku, da bi se rada ločila.

— Dobro, uredil bom vse potrebno za vašo ločitev pod običajnimi pogoji.

— In kakšni so vaši običajni pogoji?

— Petsto dolarjev.

— Ne, toliko ne dam. Za sto dolarjev bi ga bila lahko dala ustrelet.

NE MORE POVEDATI DO KONCA

Neprestano samo obele, obele in obele. Kaj ne znaš nič drugega povedati?

— Seveda znam, toda ti mi nikoli ne dovoliš povedati do konca. Saj potrebujem tudi klobuk, plašč in čevlje...

ROLF FREMONT:

Svet v razvalinah

Pustolovski roman

— Znan mi je položaj — uklonim se nasilju, toda s protestom.

— Kakor vam drago, — je odgovoril kapitan in odšel s svojimi tovariši.

Benson se je vrnil v svojo sobo in jel pisati pismo. Opoldne so ga sprejeli z veliko radostjo na to kapitulacijo nestrpnosti čakajoči nasprotniki.

— Tu je zahtevano pismo, kapitan. Upam, da boste tudi vi izpolnili svojo obljubo.

— Bodite brez skrbi. Stori bom, kar je moja dolžnost, — je odgovoril kapitan. Sprejel je pismo, Benson je pa ves potrč odšel nazaj.

— Končno se je vendarle uklonil, — je vzkliknil kapitan zmagoslavno, čim so se zaprla vrata za Bensonom. — No, s temi strahopetnimi kapitalisti je treba vedno ravnati odločno. Boje se za svoje življenje, čeprav bi tu pa tam radi pokazali, da so junaki. In videli boste, predno mine mesec dni, bo njegova tajna v naših rokah.

— Potem bo ta mož izginil, ne da bi kdo zvedel, kam in kako. In staval bi eno proti sto, da se bodo njegovi dediči pod solzami hlinjenega žalosti smejali, da jim je tako hitro padlo v naročje lepo darilo. Sicer pa pripravimo tudi njim še eno presenečenje.

87

— Ah — ali misliš na to, kar smo sklenili včeraj? — se je zasmehal kapitanov tovariš. — To bo seveda zelo neprijeten zaključek strašnega začetka.

— Toda za nas nujno potreben ukrep, če hočemo ostati edini gospodarji tajne, ki bo premagala ves svet in nam izročila oblast v roke tudi tam, kjer se še vedno šopiri nasilje kapitalizma. Kaj če bi imel Benson duplikate? Usoda sama je nas priviedla po tej poti k uspehu in prepričan sem, da nam bo nekoč hvaležno svobodno potomstvo, ki zanj bijemo ta boj.

Čim dobimo v roke Bensonov aparat, nastopimo takoj odkrito proti Angliji, ki je nas tako globoko ponižala ter prti Ameriki in Franciji, kjer so kapitalistični mogotci naše predloge odklonili. Uničimo najprej njihova pristanišča, ladjedelnice in vse vojne ladje, ki jih bo »Maščevalec« lahko našel in potopil, še predno ga opazi. Potem pridejo na vrsto železnice, trdnjave, skladišča in glavna mesta. Naši pogoji bodo kratki: Sovražnik naj se ukloni svetu, ki ga postavi proletarijat, ali pa bo vse zapisano uničenju. Z Londonom začnemo in prepričan sem, da bomo z njimi kmalu pri kraju, čim zvedo Pariz in druge skrahirane trdnjave kapitalizma, kakšna usoda čaka vse naše nasprotnike. Sicer bi pa najraje izpremenil ves svet v kup razvalin, iz katerih bi zrasla prava svoboda človeštva. Preporod zahteva smrt vsega gnilega.

— Smrt in pogin vsem sovražnikom svobode! — je vzkliknil Nikolaj in oči so se mu bojevitno iskale v pričakovanju trenutka, ko nastane konec

te stoletne borbe. — Da, smrt in pogin, saj ni druge poti za nas, da postanemo gospodarji sveta mi.

— In to tudi bomo — zato vam jamčim, — je pripomnil kapitan in se pripravljaj k odhodu, da bi poslal čoln s slom v Benson Works, kjer naj bi prevzel zanesljiv mož tisti strašni aparat, s čigar pomočjo naj bi se izpremenil ves svet kmalu v kup razvalin.

XXIV.

IZ TEKMECEV ZAVEZNIKI

Približno ob istem času so sedli v udobne naslanjače v Bensonovem kabinetu Walpole, Arthur in Evelina. Slednjima se je poznalo na obrazih napeto pričakovanje objavljenih vesti.

— No, torej, dragi Walpole, začnite, prosim, svoje pripovedovanje in pripovedujte po možnosti kratko, ker nimam časa. Opolnoči hočem odnosno moram odpotovati.

— Mislim, da boste izpremenili svoj sklep, gospod Bouvier, čim vam povem to, kar morate vedeti. Sicer pa, kakor želite — govoril bom kratko. Kot rečeno gre za gospoda Bensonu, ki je zapustil v ponedeljek tovarno, kakor se zdi...

...po trgovskih opravkih, — je pripomnil Arthur.

— Seveda, tako se govori. Hotel sem pa reči nekaj drugega. Oprostite, da popravljam vašo izjavo in pravim, kakor se zdi na dokaj čuden in neprostojoilen način. Prosim — nikar mi ne segaite v besedo in ne poskušajte prepričati me o

nasprotnem — to bi bilo zaman, ker mi je znano marsikaj iz dogodkov nedeljske noči.

— Vam? O tem dvomim. Saj se ni nič zgodilo. Walpole se je zasmehal.

— Zares? No, bomo videli.

— Recimo torej kratko: Gospod Benson je izginil med dvanaestjo in drugo uro, ne da bi vedeli, kako. Edina sled, ki ste jo našli in ki spravljate v zvezo z njo ta dogodek, je pismo, najdeno v ponedeljek zjutraj na oknu vratarja Chestera, kaj ne?

Videč, da nima smisla tajiti, je Arthur prikimal. — In vi veste že kaj podrobnejšega? — je vprašal hitro.

— Seveda, gospod Bouvier. Saj baš zato prihajam...

— Toda nekoliko pozno, če se ne motim.

— Morda, toda kriv nisem jaz. Zamudil nisem niti ene ure.

— Govorite torej, prosim.

— No torej, prvo, kar vam moram sporočiti, je, da je ta domneva povsem napačna. Pismo in zagonetna pot gospoda Bensonu nimata nič skupnega.

— To ni mogoče! Vsebinsa pisma je preveč jasna, da bi se dala drugače razlagati! — je vzkliknila Evelina.

— Seveda — na prvi pogled se zdi morda jasno, da so tisti, ki so pisali pismo, segli tudi po nasilju. Toda zagotavljam vas, da v resnici ni tako.